

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

(א) [לקמן מו: שנועוט.
יבמות נה. קידושין כו:].
(ב) [יומא מה. וז"ל].
(ג) לעיל טו: (ד) [לעיל
כו:].
(ה) וז"ל בהבמה
בעמוד זה, עמוד ב.
(ו) לעיל כו: (ז) נשא טו
ה. כדפרקי בבכורות
מא: י (י) [ע"י היטב מוס'
שם ד"ה מלא]. (כ) נשא
טו בה. פסחים פא.
ע"ב.

(א) גמ' ועדיין חיצוני
נממלה ונממאה קאמר
זו אם נממלה ונממלה:
(ב) רש"י ד"ה שיחא
וכו' וחד והשקה כל"ל
וסיבת לעשייה נממק:

(א) וַיִּקַּח הָאִישׁ מִעֵץ
הָאֵשׁ וַיֵּשֶׂה
וַיֹּאמֶר הִנֵּה
אֵת עֹרְךָ
(ב) וַיֵּאָמְרוּ הָאֲדָמִים
הָאֵלֶּה בְּמַעַד
בָּנוֹ
וַיֹּאמֶר הָאִישׁ
אֵמֶן
אֵמֶן:

(במדרג ת, כב)
 (ג) והשקה את האשה
 את מי המרים
 המארים ובאו בה
 המים המארים למרים:
 (במדרג ת, כד)

(ד) וְזֹאת תֹּרַת הַקְּנָאֹת
אֲשֶׁר תִּשְׁמַח אִשָּׁה
תַּחַת אִישָׁה וְנִמְאָה:
[במדרש ה', כ"א]

(ה) וְעָבַר עָלָיו רוּחַ
קְנָאָה וְקָנָא אֶת אִשְׁתּוֹ
וְהָיָה נִמְכָּרָהּ אוֹ עָבַר
עָלָיו רוּחַ קְנָאָה וְקָנָא
אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָיָה לֹא
נִמְכָּרָהּ: [במסכת ה, ד']

וְהִשְׁקָה אֶת הַמַּיִם
וְהָיְתָה אִם נִמְצְאוּ
וְחִמְצָל מֵעַל בְּאֵימָה
וְכִבּוּ בָּהֶם הַמַּיִם
הַמֵּאֲחֵרִים לְמֵרִים
רָצְתָה בְּמִנָּה וּנְפִלָה
יָרְכָה וְהָיְתָה הָאֵשׁ
לְאַלֵּה בִּקְרֹב עִמָּה:
[בְּמִדְבַר ה', כו]

[illegible]

שצמעים נכנסו תחילה ומ

ש"מ תרתי וכיון דגלי
(רש"ש, וכ"ה במהרש"א)
"ולא סתרינן" פירושו ול

בָּאָה וּבָאָה קִאֲמֵר, מִרְבּוֹי דְּרִיזִי, אִלּוּ
וְיִצְחָר וְכֹחַ הַכִּפּוּלִים כִּפְרָה דְּרִישׁ:
עֲנֵי שְׁנֵימָא נִשְׁמָחָה וְנִשְׁמָחָה, שׁ"מ רַבִּי
עֲנֵי עֲקִיבָה לֵי: דְּרִישׁ: וְיִדְרִיז, כִּהָּ גּוֹפֵס
מִיבְעִיל לִי נִשְׁמָחָה וְנִשְׁמָחָה דְּרִישׁ
מִרְבּוֹי דְּרִיזִי אִלּוּ חֵד נִשְׁמָחָה וְחֵד
נִשְׁמָחָה קִדְרִישׁ: שִׁיתָה קִרְיָה, שְׁלֹשָׁה
וְיִצְחָר כְּתוּבִים שֵׁם וְכֹחַ הַמִּינִם
הַמִּתְרַחֲסִים הָאֵלֶּה מִנְּעִיךְ לְעוֹבֹת בָּטָן
לְהוֹדִיעַ לָנוּ כִּדְמָרִי כִּפ"ק (נִשְׁלֵט ט:):
וְחֵד וְהִסְקָה אֶת הָאֵשׁ אֶת מִי הַמִּינִם

וּבְאוּ קָאָמְרוּ אוֹ ^א וּבְאוּ
שְׁאִסוּרָה לְבַעַל כָּךְ אֵין
נִשְׁמָאָה וְנִשְׁמָאָה ^ב
(ג) נִשְׁמָאָה קָאָמְרוּ אוֹ
קָאָמְרוּ ת"ש מִדְּקִתְנִי
פַעֲמִים הָאֲמוּרִין בְּפִרְשֵׁי
אֶחָד לְבַעַל וְאֶחָד לְבָרִי
^א וְוִי קִדְרִישׁ הַלֵּכֶךְ לְדִירֵי

כתיב חד לצואה ויד
חד לעשייה דידה ויד
לידיעה דידה וחד ליד
קראי כתיבי חד לצו
לידיעה ורבי כשם שד
בודקין אותו מנא ל
^אלצבות במן ולפול יד
אתה אומר במנו וירי
אלא במנה ויריכה של
^בוצבתה במנה ונפלה
של נבעלת אמור ובי
במן ולפול יד במנו
ההוא ^גבמודע לה כי
ידך שלא להוציא לעז
א"כ לכתוב קרא במנו
ש"מ לבועל ואימא כי
שם כתוב במנו
ש"מ תרתי: א"ר הושע
כו': ת"ר שלש פטומים

[illegible]

סוטה ואי פשיטא ללא נטמאה למה משקה: מגיד דף התבואה
 וזהו הפסוק אסורה. והכי קאמר קרא אשה זו שמה נטמאה
 שמה לא נטמאה וקאמר לך דשקנה לברר הספיקא ואי לא
 נמשקה לה אסורה: ויבא אהא. למד קי"ו לשרץ ספק נגע
 נטמאות ספק לא נגע דמתזקינ לה בנטמאה מספק: סוטה לא
 נמשקה אשה ברה. דכתיב והיא לא נתפשה אסורה אה נתפשה
 וזהו הדין לשונא אשמו ואשמו איש עמו צדיק צדיקון
 ונאשמו ונאשמו לו זו ואף היא שגגה בטורה שהיא צדיקה:
 וממקום

קלות אותן ואח"כ נופלות לירך. שלא להוציא צני. שיאמרו לא עשו כסדר האלה ואין פירענות זו על ידו ולפיל ט.

כר. רשיא) גליון:] בפרור הכל דבור אחד עם דבור הקודם ולפינו שני דבורים ה
 [יאין דנין קור כר רשיא) גליון) בפרור איתא "כרדא דמסימאת (התחום) (ההחום)
 מרין (הגרש) מרעטאי:] כ רוציל רהכי אמרינן (בפרור אמ') והבאה'מ מגיה נאס
 (743502) { 55 יעמוד } תלמוד בבלי / יבן סוטה / תלמוד בבלי

לֵהּ מֵיָא כִּי אֵית בִּיה
לֵהּ מֵיָא לְרִידָה וְהָא
וְהָאשָׁה הָיָא תִּשְׁא
מִנּוּקָה מִעוֹן הַמִּים
אִישׁ מִנּוּקָה מִעוֹן אִין
וְאֵלָא לְבוּעַל לִיתְנִי
וְרָה לְבַעַל כְּךָ אִסּוּרָה
וְרִישָׁא אִידִי דְתִנָּא
אִידִי דְתִנָּא בַּעַל תִּנָּא
אִיכְעִיָּא לָהּ ⁽²⁾ בָּאוּ

באו קאמר ת"ש כשם
זורה לבעול שנאמר
דין תביעי נטמאה
(ט) נטמאה (י) ונטמאה
יפא רבי אומר שני
ה נטמאה (ט) ונטמאה
ל מכלל דרבי עקיבא
עקיבא שיתא קראי
; וחד לצוואה ידידה
לעשייה ידידה חד
ה ידידה ורבי תלאת
ה וחד לעשייה וחד
הם ורבינא אומר חד

נפקא ליה מדרתא
במנו ויריבו של בועל
של בועל או אינו
בבעלת כשהוא אומר
כה הרי במנה ויריבה
אני מקיים לצבות
יריבו של בועל ואיך
בדמנו ברישא והוד
המים המרים ואיך
ויריבה מאי במן וירך
ל' להכי הוא דאחא
יריבו מאי במן וירך
כך היה דורש זכריה
אמורין בפרשה ^א אם
נשמאה למה ^ב אחד
ד לתרומה דברי רבי
ואל קל וחומר ומה
האסורה לכהונה זו
דין שאסורה לכהונה
^ג והיא לא נשמאה
האם לא נשמאה
הכתוב שהמטה
לשרץ ומה סומה
כמוזר ואונס כרצון
דין שיעשה בו שונג
דין שיעשה בו ספק
כודאי

קנא לה ונסתרה הכא מאי
דבחר קניא יליף מי הכא פ
דסתירה על ידי קניא צב
קניא לא היה שום ספק
הלכך הקניא גורם הספק
הרי ריעותא דהיינו ה
אבל גבי מקוה קודם טבילת
על ידה ולעיל צפ"ק קודם

א"ו, רש"ש): [והיא נממאה,
שמממממ אסורה (מנחת פנויה): 7

הגירסא זו שאסורה בתרומה וכו' (דפ"ר) והגיה המהרש"א כודאי דטומא

בתרומה ומותרת לכהונה דה"פ ומה גרשה שמותרת לתרומה אסורה לכהונה ע"י מעשה שנעשה בה דהיינו גירושין וזו וכו' איש דין אסורה לכהונה ע"י וזאת שנעשה בה אכל בת ישראל מה שפסולה בתרומה אינו ע"י מעשה ועוד אם הנשא בת ישראל לכהן תחא מותרת לתרומה מה שאין קן צלוי שאין להם היטרי לעולם בספרי^(*) מתי הכי ומה גרשה קלה שמותרת לחזור למגרשה בישראל פסולה מן הכהונה סוטה חמורה דין

הוא שפסוקה מן הכהונה:
מה ⁽¹⁾ **ת"י** **היא** ⁽²⁾ **נפמחה** **ובת** **כניסת**
רש"י **ובן** **סיומא** **לומדן** **לשפוט**
אין **משפך** **חלל** **על** **הספק** **וא"ת** **יש**
אזעטריך **קרא** **לנוסר** **ספיקא** ⁽³⁾ **יש**
לומר **הכתוב** **אזכרה** **קודם** **שחיה**
באילו **היא** **ודאי** **וה"נ** **לדיכא** **מלקות**
דמחנה **בפ"ק** **דעמות** **(ד"ה** **י"א** **ע"י)**
מיהו **לאו** **הבא** **מכלל** **על** **אפי**
אם **היא** **עטורה** **ענש** **בז"ל** **ועל**
מעלה **אם** **בא** **עליה** **כמו** **על** **חייבי**
עשה **ולא** **כשאר** **ספיקות** **כגון** **ספק**
חלב **ספק** **שומן** **ואכלו** **ויודע** **שהוא**
שומן **ספק** **ע"ג** **דלריך** **כפרה** **וסליחה**
מיהו **ל"ג** **חומר** **חבידי** **עשה**;

אִינוּ דִּין שְׁמֵהּ בּוּ סֶפֶק בּוֹדֵא.
 לִיכָא לַמִּפְרָךְ מִזֵּד וְעוֹשֶׂה
 פֶּסַח וְיִמְחוּ שְׁעֵהּ בְּהָן אֲרָם כִּרְיוֹן
 דְּפִקְחָא לָן מִכִּי יָמוּת מֵת עֲלֵיו בִּפְתַע
 פִּתְחוּס סִפְרִי^ז וּבִפְרָךְ ב' דְּכִרְיֻתוֹת
 (דָּף ט.) וּפִסְפִּי^ז אַל עֵשֶׂה בְּהָן סֶפֶק
 טוֹמָאֵת הַתְּחוּס כּוֹדֵאִי לִפִּי שְׁטוּמָה
 הַתְּחוּס הִלְכֵה הוּא^ז וְלֹא סִפְרִי^ז ק"ו
 מֵהִלְכֵה וְה"ה דִּלְחִי לְהוֹכִיחַ מִשֵּׁס
 דְּהִכִּי אֲמַר^ז בְּהוֹכְחֵה אִף אֲנִי אִיצֵא
 זֶה וְהֵלֵךְ אִין לְלַמּוּד הִיאַם אַבֵּל מֵה
 אִינוּ לְמַתְמֵה אֲמַר^ז אִי פִרְכִּי אֵל
 לְסוֹטֵה שֶׁן רִגְלִיס לְדַבֵּר שְׁהִי קִינֵא
 לֵה וְסִפְרִי^ז כְּדִפְרִיכִין לְעִיל דִּרְשׁ
 פִּי"ק (דָּף ב:) וְאִין לּוֹמֵר מִשּׁוֹס דְּלַעִיל
 מִיִּיר בְּטוֹמָאֵה דְּכַתֵּר קִינֵי וְסִפְרִי^ז
 דְּמַתְיֵין עַד אֵל הַסֵּס וְהִי אִיצֵא
 רִגְלִיס אַבֵּל הִלְפִּין מִסְפִּירֵה
 דְּכַתֵּר קִינֵא גִרְדָּל דִּלְכֵּא לַמִּפְרָךְ
 שֶׁן קִינֵא לֵה דְקִנְיֹא לֹא תַשִּׁיב
 רִגְלִיס בִּלָּא סִפְרִי^ז דֵּהֵא דִרְשׁ מִסְכַּת
 נֵה (דָּף ב:) דְּלִינִי הַסֵּס מִקּוּה
 שְׁנַמְדֵּד וְנִמְאָל חֶסֶד כֵּן הַטְּהִירוֹת
 שְׁנַעְשׂוּ עַל גִּבּוֹי^ז בִּין בְּרֵה"ר ב' בְּרֵה"י
 טוֹמֵא רִשׁ אֲוִימֵר בְּרֵה"ר טַהוֹר בְּרֵה"י
 מוֹלִין וְשִׁנְיֵה לֹא לְמַדּוּה אֲלֵא מִסּוֹטֵה
 רִבְנִן סִפְרִי כְּסוֹטֵה מֵה סוֹטֵה סֶפֶק
 הוּא וְעוֹשָׂהוּ כּוֹדֵאִי אִף כּו' וּפִרְיָן
 אִי מִסּוֹטֵה וְיִמָּא מֵה סוֹטֵה בְּרֵה"י
 טוֹמֵא וְהִי הִכָּא מִי טוֹמֵא וְהִי אֵל
 הַשֵּׁס הַסֵּס יִשׁ רִגְלִיס לְדַבֵּר שְׁהִי

גלים. לדבר אינא אלמא אע"ג ומסמירה
 יך והא אמאי לא פריך הכי רש לומר
 טה הו כספק מגע שרז שהרי בלא
 מסירה גרידא דלא ומסדו על העניי
 ה"פ במס' נדה ההם גבי סוטה וספק
 רח והבועל קמן אכל העזרות והאשה
 לא רחיו שום ריעותא דליכא לטפוין
 עזרתא עדים לא הואי שום¹⁷ ריעותא:
 מכאן

וְסֵם נִסְמָאָה, וְנִסְמָאָה (מֵרָאָה כְּהֵן, וְעֵינַי רִשְׁי דִּיָּה
אֶל וְלֵהֲרִיעַ (מֵהֲרִשְׁלֵי דְפִנְיָה): [כ] וְנִסְמָאָה

[ו] יש להוסיף לזה (מנחת טוטה): [ז] נלעז וליזם בגלינות קה"י מצרפם לדבור אחד כי כך הוא לשון התהום ה"כח ואין דנין ק"ו מהלכה וכו' עיי"ש שם): [מ] נדצ"ל הערת עדים הואי שם ריעוז

ד א מיי פ"ג מהלכות
סוטה הלכה ה ופ"ג
הלכה ז יח:
ה ב מיי שס פ"ג הלכ' ז:
ג ג ד מיי פמ"ו מהל'
אבות המומחה הלכה א
ב:
ד ה מיי פ"ג מהלכות
סוטה הלכה כד:

חור לצוואה ירדה.
השקדוה כרוך הוא גזר
שיטאו זה המים וחד לדיעה
ירדה להודיעה דכטן ואחר
כן יקן שלא להוציא לנו
הלאמר פ"ק: וחד
לצשייה. והשקה אם המים
היהיה אם נטמאה ותמעול
נאכל נאכל. וזהו זה המים
המאחרים למים ליה. גר'

[illegible][illegible]

על תוספות שאנן

(ח) ז"ל דלא נטמאה יתירה
הדרת דוא דרשינן לטעם וכו'

נפמאה [ח] צ"ל

לששה פעמים): [ג] צ"ל
מתרומה (דפ"ר) ורנמ'

ל"ה הס"ד ואח"כ מה"ד
(ספרי): ט' צ"ל והיא
ולפנינו ע"פ המהרש"ל.
(גליונות קה"י עיי"ש):

**מסורת הש"ס
עם הוספות**

(א) [פסחים יט: מדה ד:
ה:], (ב) ויקרא כא ה,
(ג) ה"ב, (ד) [פרק ו],
(ה) כט, (ו) ד"ה מכאן,
(ז) ה"ב, (ח) ה"ג, (ט) ה"ד.

וּבְמִקְוֵה שְׂבָאָה. הוֹאִיל וְלֹא לְמַדָּה דַּעֲמִינָן מִסָּפָה אֵלָּא מִקְוֵה
חֲזוֹר וְדִין לְמַה קְטוּהָ הִיא לְעִמָּה מִסָּפָה בְּרֵא"י הוּא מִקְוֵה הִרְאִי
לְיִסְמָר אִף עִמָּהָ בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד סָפִיקוּן עִמָּה אֲבָל בְּרִשּׁוֹת ר"ר טָהוֹר:
וְיִמָּה מִיִּמָּה דְּכֵר שִׁישׁ בּוֹ דַּעַת יִשְׂרָאֵל הִיא. אֵלָּא עִמָּהָתָּא אִם לֹא
אִף מִקְוֵה דְּכֵר שִׁישׁ בּוֹ נִגְזַר

אף ספק טומאה דבר שיש בו צנוגע
זה דעת לישאל אם נגע האם לאו
והוא אומר איני יודע כגון אדם או
טמא שיהיה אדם עוקב בהם צנוע
שנולד הספק: ופרקינן דרבי ישימא
א"ר עקיבא. ואחד לתרומה וקמהדר
ליה אהיו א"ר מקרא להביא צנועה:
וזהו. מצעיא לן לרבי עקיבא דלא
אריי צנועה: מנא ליה. דאסורה
לצנועה אם מת זה והא ליבא למימר
דשריא דהשתא לתרומה אסר לה
לצנועה מצעיא ומק"ו הוא לא יליף

עשה זה הכתוב בסוטה ספק זונה כודאי זונה לאוסרה על בעלה הלכך לגבי כהונה נמי אסירא דכתיב¹³ זונה לא יקחו וזו בחזקת זונה היא: אי

מה היה לצעלה ודאי או ספק אמרו ליה ספק אמר להו מזינו שהיה כאן דבר שיש בו דעת לישראל אף וכו' מכאן אמרו דבר שיש בו דעת ויחזקו (ה) קטנה שזינתה אין לה רצון להסגר על צעלה והא חזקו לה לישראל ספיקו טעור ומפני מה ספק ר"ר טעור אמר להו מזינו טעמא ודאית הותרה לצינור ק"ו מפני טעמא ואסור הברייתא וי מה ספק ר"ר טעור ואסר ר"ר דתן שני מירין שאמר לן אה רבן טעמא וקדיין בגמרא ואמאי כל ספק טעמא מהיבא גמירי כה כי מרי אכל הכא שני מירין והאי דקאים גביון הא תלתא הו א"כ הא דתן בפרק האשה שהיא עושה צריכה (דף ס:) שלש נשים כיון דאביה שלש הוה ליה כרבי"ר מיהו מהתם לא קשיא מדי דלא ראה שיהא הדם מנופה והיחזק נטעור כולם ולא דמי אלא לשני שצדיק לעת האשה יושבת צבטה ועסוקה צבטתו ופירשה ורשאה הוה הוה לעת מטה נמי משמא מדדי דתן שני מירין בו דעת לישראל ספיקו¹³ סוף סוף חצרותיה והיא הוה שלש והוה ליה ספק טעמא כרבי"ר קא היתה יכולה להיות גלויה לכל כגון ההיא דמור ומשעה כפרדעים

נגעה במטה ואין שום ספק אלא אם רחמה או ללא ומקום המקור
היה ברשות הרבים אבל זהו איננו למחמה אמאי משיבין מטה בספק
נגע כגון בעול הוא השקר וספק אם בעל אכל ההם ודאי מנגע וספק
דמי לטוטה דהא דבר שאין בו דעת לישראל ממעטין הואיל ולא דמי
ל^ט (פ"ו) נגע באחד בלילה ואינו יודע אם חי אם מת למחר עומד
בטוטה גמירי אע"ג דהוי ודאי מנגע וספק שרץ ומימה מאי שנה
בוונא לא מטוהרין^י וי"ל דהכי לבתחא מסייע לה אי"נ עיקר הדבר
למקטן בשעתה^י ויבין דגלי לן קרא דאינא לפלוני בין דבר שיש בו
מלאכה היכן נלמד סתום מן המפורש מטוטה דמפרש בין דוקא מקום
שטפיה נקט ליה אי גמיי הכי פירושו ואי הוה גלי לן קרא בטוטה

הבצריחה דנגע באחד צלילה ותכמים מטמאין שכל הטומאות בשעה שחרית ומאלו מה טהור מפני שזה ספק רה"ר אלמא דצין לרצון ממסכת סוחרות פרק שמיני (נ"ח) המאבד ביום ומאלו ביום טהור ביום עליו הלילה או מקצתו ספיקו טמא אלמא דלילה חשיב לעולם כרשות לה לחורבה ביום למבואות אפילים ביום אלמא דפלגיא צלילה חשיב אקופה ברה"ר¹¹ גבזה ר' טפשים וכוונתה בחבורה ספק נגע ספק לא טמא הימא כפשה"ה על כתיפו וכוונתה כרוך צביד או צנייד ספק לא נגע ספיקו טמא חמור ברה"ר גבזה ר' טפשים וכוונתה ספק נגע ספק לא נגע ספיקו טמא סלע ברה"ר גבזה ר' טפשים ונגע ספק לא נגע ספיקו טמא.¹² היה זה רוב על חמורו חה רוב עקב מטמא ורבי יוסי מטהר בנו של זה רוב על כתיפו ובנו של נגוע ר' יעקב מטמא ורבי יוסי מטהר הימא צלילה על כתיפו והרוך טמא ורבי יוסי מטהר שהיה ר' יעקב אומר כל שהוא למעלה מעשרה טהור ועוד מפרש ההם¹³ דין בקעה בימות החמה ובימות הגשמים ביצעה שניה ובפרק מי שמת (כ"ב דף ק"ג:) מפרש הא דלמרינן בימות ימים אבל עצרו עליו ימות הגשמים רשות היחיד לכאן ולכאן:

אם כל היטור רבי ישמעאל ויתמה אי לית ליה קל וחומר דרבי ישמעאל ללכהונה והוא דרבי יצחק ביצמות בפרק אלמנה (נ"ח ס"ה:) יליפין ליה מהאי קל וחומר וסוד דאי לא הוו כתיבי קלא תלתא קראי הוה אחינא ישמעאל אבל גבי בעלת פסולין כתיבה תרומה צדדיה:

[illegible]

(א) תרם' ד"ה מכאן וכו'
בשם ר"י קטנה. נ"ב עי'
ביצמות סוף דף לג:

בזה סומך רה"י. דכל
איסור ספק עומא
מהתם נפקא דאפיק לה

דן לשרץ לטמא מספק
ומה סוטה דה"י שהרי אין
סתירה צרה"ר אף עומאם

נעלין טומחה וצין נעלין
טורה ואין טעם דער
ולא גמרינן מינה דהכי
גמירי לה מסומה במסכת

צלה"י ספקו טמא [חולין
מג:]. ומה סוטה דבר
שיש בו דעת לישאל.

שיכולין לשואלו אם נגע
והוא אינו יודע ספיקו
טמא ופסחים יט: אף
ימרי דרר ימינו רבנו

היחיד ספיקו זמא.
דכל ספק טומאה מסוטה
גמרינן מה סוטה רשות

ספקו מהזר. דהא
קיימא לן ספקו טמא
צלה"י משום דגמרינן
מחזיקה מחזיקה גז דה

הגהות וצינונים

7] לא מדמינן לסוּמָה
(גליון) רש"ל כו' רש"ל (גליון)

ט"ו ביום ומצא בלילה
בלילה ומצא ביום
ביום ומצא ביום
של אחריו טמא (כ"ה)

מ"ג: [ז] צ"ל בפ"ה
(רש"ש, הגהות הגר"א
בתוספתא עיי"ש):
מ] צ"ל כתפיו (גלייך)

דבר שיש לו טהרה נעשה

תלמוד בבלי <עוז והדר> - יט סוטה / תלמוד בבלי {עמוד 56} (743502)

תלמוד בבלי <עוז והדר> - מ נדה / תלמוד בבלי {עמוד 16} (743502)

סוטה דף כח

הפלאה. הלכות נזירות פ"מ

הרדב"ז (סכ"י)

מז וביצד יולד להם ספק זה וכו'. דגרסין עלה דמתני' אצל הכה שני נזירים והאי דקאי גביהון הא תלמא הוה ליה ספק טומאה ברה"ר וכל ספק טומאה ברה"ר ספקו טהור אמר רבה בר רב הונא בלומר ראינו טומאה שמרקה ביינכם אמר רב אשי דיקא נמי דקמני ואינו יודע אי זה מהם ש"מ ע"כ בגמרא. ופירש"י ז"ל כגון דקאים

האחד נזכר ואומר ראינו טומאה שמרקה ביינכם מבפנים דלא הוו להו אלא מרי כי כוונה לדיכא אלא מרי צועל ונבעלת דיקא נמי דלא קאי בהדיהו מדלמא ואינו יודע דלילוי הוה קאי בהדיהו אי אפשר דלא הוה ידע ע"כ. והן הן דברי רבינו דכל ג' העומדים בחצר אחת כרה"ר הוה לענין טומאה אע"ג דאיהם עומדים במעמד אחד. ומדברי המוס' נראה כדעת הראב"ד ז"ל שכתבו ראינו שמרקה טומאה ביינכם והוא עומד מרחוק ומשמע אפי' עומד בלוחה חצר אלא שעומד מרחוק. ואע"פ שאינו כדאי להכניס ראשי בין הגדולים רואה אני את דברי רבינו שלא נתנו דבריהם לשיעורין דבבבא קטנה הוה כרה"ר דקממא הן במעמד אחד ובבבא גדולה אם היה אחד מהם רחוק לא הוה כרשות הרבים ודברי רבינו ורש"י היא מילתא פסיקתא דכל ששלשון בחצר אחת הוה טומאה ברה"ר וספקו טהור. ובעל מגדל עוז לא עיין להצין כוונה ההפכה:

יז בד"א בששתקו הנזירים וכו'. הכי אמרי' נקדושי' פ' האומר עד אחד בהכחשה מי מיהו ואיתא נמי בפ"ק דכריתות וירושלמי: אפילו שני עדים וכו'. מכאן יש ללמוד מה שכתבתי למעלה שאם נטמא ונשאל על נדרו אינו מביא קרבן טומאה וטעמא משום דלמרינן אדם נאמן על עצמו יומד מנחה עדים דבבבא שצידו לתקנו והכא שיש יסוד לשאל על נדרו נאמן לומר לא נטמאתי ולפיכך לא הוה כמכחיש את העדים: אבל אם שחק וכו' היינו

ממני' שני נזירים שאמר להם אחד ראינו אחד מהם שנטמא וכו': אפילו אמר לשנים ראיתי אחד מהם שנטמא וכו'. זה מתבאר ממה שכתב לעיל כיון שנהג נזירות משמע

להם משנה

גילות ואולי לא רצו לחלק כיון דהיכא דליכא גילות נריך להביא טעמא העוף ועולה גזרו הא אטו הא היכא דליכא גילות שביא טעמא ועולה כיון דליכא עיובא מן המורה אם יציא קרבנו לתלפין. זה נראה טעם לרבינו ז"ל:

מז וביצד יולד להם וכו'. קת קשה דמאי קשיא ליה לרבינו ז"ל דבשאלמא הגמרא דפריך הכי הוה משום דבמתני' אמרו אמר להם עד אחד שנטמא ולהכי פריך ב"ר שני נזירים דכיון דליכא תלמא הוה רה"ר אצל רבינו ז"ל לא כתב לעיל אלא ואין ידוע מי הוה לא קשה כלל כיצד נולד משכחת לה שידעו שלא נגע אלא אחד מהם בטומאה ושכחו אח"כ מי הוה מהם נגע בטומאה ולכן הוה ספק. אלא שיש לומר דרבינו ז"ל אין כוונתו אלא לפרש הדין האמור בגמ' אע"ג דמשכחת ליה בגוונא אחרינא ובא להודיענו דכדי האי גוונא משכחת לה: אבל אם היה עד זה עמהם בבבא וכו'.

ה"ר"א ז"ל כתב בהשגות א"א בחיי ראשי איני יכול לקבל דבר זה וכו'. זה הפסוק מן הגמ' וכו'. נ"ל כוונת הר"א ז"ל לומר דלא מקרי רה"ר אלא בנפשו שפול חספון על שלשמן דלא ידעין איזה מהם נגע ומ"ש או אפי' ידע אחד מהם שלא נגע זו והספק על השנים ר"ל שהאחד ידע שהוא לא נגע והוא טהור אצל השנים נסתפקו זו אם הוא טמא או לא כיון שגבל ספק ג"כ בו הוה זה רה"ר אצל אס בנזיר אין זו ספק כלל כולס מודים בו שהוא טהור ולא נפל הספק אלא על השני או ודאי ספק בנזירות היחיד וטמא וזהו שכתב אלא אם אין שלשון במעמד אחד אלא אחד מוחזק ואין זקוק להם כלל כלומר הוה מוחזק שלא נגע בו שום טומאה. ודקדק כן הר"א ז"ל מלשון

המשנה

ההשנה מה שכתבנו בבבבא דרבינו דכיון דבשעת ההפרכה לא חל עליון עדיי חיוב הנזירות אף שחל עליו אחר כך חיוב הנזירות לא חלה קדושה על הקרבן ומינעו ליה למהדר ולקדושי הא לימא ד"כ לאיו תכלית נקט והפילה אשמו דהא לפי דא זה הפלל אשמו אינו מעלה ומוריד כלל ובפרט כפי דבריו דהפרכה הקרבן קדם להפלה:

לפיכך

מגדל עוז

שם להם שני פסחים דכשנכנסים בזה ויולדו זה ספקיו טהור כספק טומאה ברה"ר ומהאי טעמא מקשי להדיא אי קאי גבייהו בחצר דהוה להו תלמא והוה לה ספק טומאה ברה"ר דספקיו טהור בלמרינן בפ"ק דמנינא ובבבא דתלמודא ימים שנים רבים שלשה אמאי קא מייחו קרבן טומאה וטמא מספק וממילא דכי הוו שנים בחצר לבד והוה לא הוה גבייהו בחצר יחא ליה דהוה כספק טומאה ברה"ר דספקיו טמא וליימו ומסקנא דרבה בר רב הונא דיוקא דרב אשי דייקא לטויעה שכתב הראב"ד ז"ל היינו לאריות ולבסומי לישא דמתני' אצל דני בדקיימו קיימו ור"מ ז"ל אלו דרך המתבשרים המקלרים וכוללם דבריהם ענינים רבים כמו שביאר והארי כמו שאמרנו ז"ל לעולם ילמדו אדם לתלמודי דרך קצרה בבב' תלמוד מורה זה קל להצין. שוב מלאכה צירושלמי כמו שכתבנו בסמוך: יז בד"א בששתקו הנזירים וכו' עד הנזירות בעד אחד. בכריתות פרק אמרו לו (דף י"א) אמר רב ששם ונקדושי' פרק האומר (דף ס"ה ס"ז) נמי משמע הכי ומיהו פירשו דפרק שני נזירים בששתקו אצל במכחיש לא והסכימו דרבינו ר"מ ז"ל ובהבאה מקומות בחלמוד נמי משמע הכי. שוב מלאכה מפורש צירושלמי דגרסין ולא סוף דבר

מז ומ"ש וביצד יולד להם ספק זה בטומאה וכו'. גם זה שם בגמרא: ובתב הראב"ד א"א בחיי ראשי איני יכול לקבל דבר זה וכו'. עד אלא במעמד אחד היו עכ"ל. ואינו יודע מנין לו להראב"ד לומר כן שמאחר ששלשה חשיבי רה"ר מה לי שהיו בנזיר אחד מה לי שהיו במעמד אחד. ומ"ש דיקא נמי דקמני מהם טעמו לומר

מז וביצד יולד להם ספק זה בטומאה שני הנזירים עומדין ברשות היחיד שם טמא ויהיה אחד מבין רואה אותן ואמר

ראיתי אחד מהם שנטמא ואינו יודע מי הוא. אבל אם היה עד זה עמהם בחצר הרי שניהן טהורין. כיון שהם שלשה הרי הן רבים ורבים ברשות היחיד ספקן טהור

כספק טומאה ברשות הרבים שהוא טהור כמו שיתבאר במקומו: יז במה דברים אמורים כששתקו הנזירים שניהם או נסתפק להן הדבר. אבל אם אמר אחד מהן אני לא נטמאתי אפילו שני עדים מעידים עליו שנטמא אינו מביא קרבן על פיהם. שזה שאמר לא נטמאתי כאומר איני *מביא בטומאה שכבר נשאלתי על נזירותי ונמצא שאינו מכחיש את העדים ואדם נאמן על ידי עצמו. אבל אם שחק או נסתפק לו הרי זה מביא קרבן אפילו על פי עד אחד כמו שבארנו. וכן עד שאמר לאחד בפני נדרת בנזירות או הכחישו נהג נזירותו על פיו. אפילו אמר לשנים ראיתי אחד מהם שנטמא ואינו יודע מי הוא הואיל ואין מכחישין אותו נהגין נזירות על פיו. נהג נזירות על פי עד * [נכ"א חייב והכל אחד]:

מתני' שני נזירים שאמר להם אחד ראינו אחד מהם שנטמא וכו': אפילו אמר לשנים ראיתי אחד מהם שנטמא וכו'. זה מתבאר ממה שכתב לעיל כיון שנהג נזירות

משנה למלך

וכתבו דמאי דקא מיבעי ליה לר' אבא הוה דוקא היכא דחזרה וילדה מאומו הריין עצמו ולד של קיימא דהשתא יש הוכחה גדולה מדהא בר קיימא הנפל נמי בר קיימא וכלו לו חדשי דטפה אחת היא ונתלקה לשתי הלך חלה קדושה על קרבן שהפריש כשהפילה אף ששוב לא הקדיש אותם בהבמות ואפי' לר' יהודה דלמך לא מחית איני נפשיה לספיקא הכא דליכא הוכחה גדולה קדוש הקרבן לאסר בגיזה ועבדה לו דילמא אף כבי האי גוונא דליכא הוכחה לר"י דלמך לא מחית איני נפשיה לספיקא לא חלה קדושה על הקרבן כלל מהם הפרשה ראשונה דשמה מקצת הטפה נקלטה מיד ומקצת הטפה לא נקלטה עד לאחר שני ימים או ציוס ג' וההוא הוה נפל ומסיק תלמודא ואילו דלר' יהודה קא מיבעי ליה דאי אליבא דר"ש הא אמר ספק מזירות להחמיר וכלל ילדה הוה קדוש מ"ס והשתא נמי כי ילדה אינו אלא ספק אלא אליבא דר"י מיבעי ליה דאי לא ילדה חולין הוה והשתא כי ילדה ליה מי הוה קדוש מספק וכדפרישית דרך סבא דולד דלמך כן לא משי ליה כודאי כי אם כספק. ואין לומר דהך סבא דולד דלמך כן משי ליה כודאי דמשני בר קיימא הראשון אינו נפל וילקה על גחומו ועבדוהו ד"כ לר"ש נמי מ"י למיבעי דלמך לא ילדה ליכא קדושה ודאית אלא הוה ספק לר"ש והשתא דילמא יקדש ודאי אלא שמע מינה דלא משמע ליה לתלמודא דילקא דקדושה ודאית אין זו כי נמי ילדה אפי' לר"ש ע"כ. והולכתו להעיק כל דבריהם לפי שגבל טעום דבריהם וימו שיראה הירואה. והנה הגמרא מדברי המוס' דלס' לא ילדה מאומו הריין פשיטא ליה לתלמודא דלף דחזרה וילדה דאינו קדוש כלל משום דבשעת שהפרישו לא היה חייב בנזירות ובשעת שחל עליו הנזירות היה לו להקדיש בהבמות ואם כן האומר הריני מזיר לכשיירע דבר פלוני וקודם שאירע אותו הדבר הפריש הקרבן אף שאחר כך אירע אותו הדבר לא חלה קדושה על הקרבן זה הוה הפך ממה שכתבנו לעיל. ואפשר לומר דלעולם דהמוס' מודים בחלוקה זו ושאי הכא שהפריש הקרבן בשעת ההפלה כסבור שהיה חייב בנזירות בשביל ההפלה ואם לא חזרה וילדה מהריין זה ס"ל למוס' דפשיטא דלא חל קדושה כלל משום דהוא לא קדש בטעום דלא חלה עליו קדושה כלל אצל כיון שחזרה וילדה מהריין זה איכא למימר מדהאי בר קיימא: ודע שבדברי רבינו שכתב והפריש קרבן והפילה אשמו דמשמע דקודם שהפילה הפריש הקרבן לא יכולתי להלוס דלדי הכעיה ואם נאמר דלדי הכעיה חל חיוב הנזירות לא חלה קדושה על הקרבן ומינעו ליה למהדר ולקדושי הא לימא ד"כ לאיו תכלית נקט והפילה אשמו דהא לפי דא זה הפלל אשמו אינו מעלה ומוריד כלל ובפרט כפי דבריו דהפרכה הקרבן קדם להפלה:

יז בד"א בששתקו בו. (א"ה) עיין בגמ' הרב המחבר פ"ג מה' שגגות דין (ז):

מז וביצד יולד להם ספק זה בטומאה בגון שהיו שני הנזירים וכו' עד כמו שכתבנו במקומו: בתב הראב"ד ז"ל בחיי ראשי איני יודע לקבל דבר זה וכו': ואינו אומר דברי ר"מ ז"ל מפורשים ומוסכמים לרבותינו בעלי המוס' ז"ל בפירוש מנאכר ר"פ שני נזירים דתנן שני נזירים שאמר להם אחד נטמא אחד מהם ואינו יודע איזה מהם מגלהין ומצינא קרבן טומאה וקרבן טהרה אמר כו' ואיילין בגמרא ואמאי לא ספק טומאה בנזירות היחיד מהיכא ליפלין מסוטה מה סוטה איכא צועל ונבעלת אף כל ספק טומאה בנזירות היחיד כגון דליכא בי מרי אצל הכה שני נזירים והאי דקאי גבייהו לא תלמא הוה ליה ספק טומאה בנזירות הרבים וכל ספק טומאה בנזירות הרבים ספקו טהור ופריךין אמר רבה בר רב הונא בלומר ראינו טומאה שמרקה ביינכם אמר רב אשי דיקא נמי דקמני איני יודע איזה מהם ש"מ ע"כ. הנה ענין רואות דפשיטא ליה לתלמודא דלא ספק טומאה מסוטה גמרינן לו והכי נמי איכא בטומא פרק כסם ובבבא דתלמודא הכי אלא חליה סוגיין ויגבי סוטה כתיב ומסמרה למימר דבעינן מקורס סמר הוה מדע דהא אסיקנא ההם דאפי' אחד בסוף העולם אין משקין אותה וכן נמי מפלגין בחזירות

כהן גדול פרק שביעי נזיר

עין משפט
נר מצוה

פי' הרמ"ש

תורה אור השלם
(א) ולקח אהוב ומבול
במים איש מהוד והזה
על האהל ועל כל
הבדים ועל הנפשות
אשר היו שם ועל הנגע
בעצם או בחלל או
במת או בקבר:
[במדרש יט. יח.]

ט] "אמר רב יהודה" ל"ג
(הגר"א בלקוטים), וכן
ליתא בתוס' וביל"ש
רמז תשסג ובכתי"מ:
צ] [צ"ל וע"י וע"י תרי"ט

[illegible]

ממנו: וּבְנֵי רִאֵי הָיוּ. דלומר
() ממחיל ומוזה מיד משום
היה קרובותיו: או ד"ה.
מיו פדורשי קמפרש: ובני
ליו למנות עד שיביא אשמו
הביא קרובותיו ויו ממחיל.
אלו ששחטא היא דבריהם
אבל הככות כי ממחיל
קרן מכלל דרישא דהית
יקר קרובותיו ששחטא דהית
הי: עד כי שמייל לא מילא:
אך על הארץ יש טומאה
וכן חתא אבנים הפרועות
ממנו ואני ידוע לאדם והכן
בר והחש: [ב] וארץ העמים.
וכן העמים אין הנזר מגלה
ואין

הַחֲכָמִים שָׁמָּה לְדַלֵּל הַמַּחֲשֵׁר
 כִּי בִדְלֹחֵר בֶּסֶק דִּשְׁבָּה (וְ)
 לֹא לִדְרֹן וְקִשָּׁה לִרְמֵה דִלְחֹמֵה
 וְיִפְרֵת דְּגֹלֶל הוּא הַמַּחֲשֵׁבָה
 וְאֵפֶי שֶׁמַּמְלֹחֵה בְּחֵלֶל אֵין
 שִׁיעוּרִים מִמְּחֻרְשֵׁי בֶסֶק
 כֻּלָּם חֲיִירִי: **יִבְי** **כֶּסֶף**
 וְסִפְרוֹ אַחֵר שֶׁחֻסְלֵת וְרֹאשׁ
 יִרְמְשָׁמָה^ט וְזִכּוֹן **הַסְּמִיעִי**
 וְאִשְׁטֵרֶדֶךְ **ס** **וְכַזֵּב בְּצִדֵּר** וְאִשְׁטֵרֶדֶךְ
 וְהָרֵץ עֵינִן לֹלָ לִימֵה אֵי
 יִשְׁעֵם יִמֵּי גִמְרוֹ: **עַל** אֲחֵהֶם
 מִן מִגְלַת גִּמְרוֹ זִכֵּר טֹחֵה
 לֹא קָאִי לִימֵי גִמְרוֹ וְאִימֵי

אין בו להעלות ארוכה: (ז' כא)
 ובר, וע"ש שם בא"י א"ז דקסבר
 תל שלא נאמר דקדא וכל אשוי
 י, מסר ב"ר, וע"י, וק"א את
 השני של הבניא במקום "דבנן"
 [ב"ב]: צ"ל **לפננו** (ב"ר):
 עלות ארוכה, **האי קרא** וכולהו
 (ב"ר): צ"ל **מחיל** (הגר"י)
 (ג') ומה **במשיב** ושבטינו
 ע"י ואין אדם הנוגע בהם צריך זה
 מבעדו יום טוב ה"ל טומאה ס"י
 ולפניו מתוקן באופן אחר: [ז'
 (743502)] 107

דאסער מר שומאח בוקעת ועלף. וטע
דעםהלך עליו אט"פ שאין טועג אלף
אמער רב יהודה תניא. דעד כלן מיין
עד פמי עשה ומכאן ואילך נגנניה
ההוגע עשה אן תכלל או במת א
קבר: ה"י במת זה המוח"ל מן הבת.
אילין עליו בשר כרח"י: או בקבר אר"י
זה קבר שלפני הדיבור. כלומר
שסעודי כוכבים מטמאין במגע אט"פ
קברי מטמאין בזהל כדמיא"ק קברי
הענוגים כוכבים אין מטמאין בזהל אלף
נגנניה וכל שהיה קודם הדערש קודם
במת חורב וכן של עובדי כוכבים אין
של ישראל קרי ליה קבר בן נח וכן

[illegible][illegible]

(ג) גמ' או במלל וגו'
 (ד) שם ואסר
 (ה) רחמנא רבייה ור
 (ו) חזק אמר לך לעולם
 (ז) רש"י ד"ה והאי אבר
 (ח) או במלל למה ל
 (ט) ללו: (י) ד"ר
 (יא) נפלא להו וכו' דהיינו
 (יב) שפיק שביעי ומיעט
 (יג) ומי כנ"ל והד"א
 (יד) ד"ה אלל וכו' עוק
 אחד מן:

ס' ד"ה או בקבר.
ב' בתרא דהוריות
ר' אינו מדקדק דהס
מח ממעטין כי יהיה
ט לפני הליבור וכו'
ס' צנדה 97 ע ע"3:

[illegible]

מִמָּחָה עָלָיו אֲמַרְהֵם חֹרֶה [וּבְגֵם] מִפִּי יְיָ
יָמֵי חַלְוֹת שְׂהֻלֵּיתָיו לְטוֹמָאָה וְצִן יְיָ
יִשְׂרָאֵל יִשַׁב מַחֲזֵן לֵאחֹל שְׁבַע יָמִים
עֹלֵי לִימֵי נִדְרוֹת וְאִין מַצְטָן אֶת הַקָּדוֹשׁ
וְאִין חֲנָה גְמֻרָה ה"א אַבֵּל סְפֹר דְּקִיל
שִׁמֵּי סְפֹרוּ אִין סוֹתֵר הָרִי כִּבֵּר סִתֵּר
לְגַלְגַּל בְּצִיל דְּרַעְתּוֹ אֱלֹה קָדִישׁ אֲשֶׁר־
עַן וְאִין אֲדָם הַנוֹגֵעַ בָּזֶם לְרִץ הָאֱלֹהִים

(גיליון): ג' בחנו' (ע"פ אי"ח) ויליש וחכ"ר נחמ
אמא רעצות טמא, אבל קבר בן נח בעי דוקא נח
וסק ורביעית דם (כו') ור"ל דאמיט' קר כמעט ולא
(י"ד) "עד תעריב הערב שמש" ל"ג החס' (ריש מ'
כו' ב"ב). ג' ד' דעריב וישיט' ח"א' רחמי' וישיט' וישיט'
י"ב בהונות בעצם אל לאו' "אחרי כן" במוקדם
י"ב ח"א' מ"י מ"י: ג' ב' בחלל (פס"י): (י' ע'
חוס' לעיל במשנה ר"ה נמוח): (ט') צ"ל שחור
נח (גיליון): ג' [ג] אל' האמיט' שמש, ע"כ ר"ל
דלא קר' אכלים אכלים במת דרש' ר"ל ממדרי
טרא' (פ"ע ע"פ שמ"ק): [מ] וכו"ה ברש"י: ט'
הוספת חיבת
ר' - > יח' נזיר / תלמוד בבלי

ואילו גבי נתינה תניא וכל הנוגע בעצם או בחלל עצם זו עצם כשעורה¹⁷ בחלל זו אבר הנחלל מן החי ואין בו כדי להעלות ארובה או כמת זה אבר הנחלל מן המת ואין בו כדי להעלות. כולו קרלי¹⁸ וכולו לרשות אימי לענין מגע: **א**ן בקבר רשב"א אמר זה

וּקְעַת וְעוֹלָה בּוֹקֶעֶת
אָמַר רַב יְהוּדָה^ה תִּנְיָא
אוֹ בַחֲלָל^ה בְּעֵצָם זֶה
הָאֵבֶר הַנִּחְלָל מִן הַחִי
אוֹ בִּמְתָּ זֶה אֵבֶר
בְּרֵי אִמֵּר ר"ל זֶה קִבֵּר
בְּרֵי מִן הַמֵּת הֵיכִי דְמִי
שִׁשְׁעוּרָה הֵינּוּ הַנוּגַע
בְּעֵצָם כְּשִׁעוּרָה וְאִפִּי
זֶה לֶךְ ר' יוֹחָנָן לְעוֹלָם
זֶה לְמַגְעוֹ יִתְּנֵהוּ עֵינִין
וּבִשְׁבִיעִי וְסוּתָר וכו':
עַד שִׁמְחָר בִּשְׁבִיעִי
מִשִּׁי וּמִי ר"א הִיא^ה
וּמֵאִי עַד שִׁמְחָר עַד
בְּבִנָּה הִיא תָא שְׁמַע
מִזְנֵה מִיד הָא רִישָׁא
יִשְׁבִּיא קִרְבֻּנְתּוֹי וּמִי
דְּמִתְרָה עַד שְׁמִינִי
לְהַסְכֵּכְתוֹ וְהַפְרָעוֹת
מִיָּם וְהַגּוֹלָל וְהַדּוּפָק
וְרִבּוּעַ עֲצוּמֹת וְכָלִים
דְּרִי וּבִימֵי גִמְרוֹ עַל אֱלֹ
הִי בְשִׁלְשִׁי וּבִשְׁבִיעִי
וְאִינוֹ

בִּיָּהוּ. כִּיּוֹן שֶׁשׁ צוֹ אֵלֶּךְ שָׁלֵם: וְזֶה יוֹחֵן אֲמַר לָךְ לְעוֹשֵׁם דְּרֹאֵת בִּיהוּ
בְּשִׁשְׁעוֹרָה וְאֵם אֵינוֹ עֵינִי לְמַגֵּשׁ תַּנְהוּ עֵינִי לְמִשְׁאֹן. אִם אֵינוֹ עֵינִי
וְלֹגֹעַ לְפִקֵּק לִי הֵם מְהוֹנֵעַ עֵצֶם מִהֵם לְעֵינִי מִשְׁאֹן לְעֵצֶם כְּשִׁעוֹרָה
מִמֶּנּוּ מִמֶּמֶלֶת בְּזִמְזָם וְקָלָה קֶשֶׁה לְדַ"כ מֵאִלֵּי קֶאֱמֵר אִלֵּי בָמֶת זֶה אֵלֶּךְ אֲחֵלֵל
וְאֵלֶּךְ הַמֶּת וְאֵלֶּךְ בְּ[כְשִׁעוֹרָה] ¹⁰ לִימֵנו ¹¹ עַל עֵצֶם כְּשִׁעוֹרָה: וְאֵינוֹ מִתְחַלֵּף
בְּמִלְּמוֹנֵת עַד שִׁשְׁיָרָה וְיִבְיֵא"ל קְרִבְנוֹתָיו וְיִבְיֵא"ל יֵלֶךְ עַד שִׁשְׁיָרָה: לְמַמְחֵי:
בְּשִׁבְעֵי קֶאֱ. לְאַחֵר שְׁטַל וְהֵזֶה ¹² וְגַלֵּל וּמִתְחַלֵּל ¹³ מִלְּמוֹנוֹ יוֹם לְמִנּוֹת
מִדְּרוֹת טֶרֶה וְיֵצֵא קְרִבְנוֹתָיו בְּשִׁמְיָו: וּמִי ר"א דִּיא. לְאַחֵר לְעֵיל
פִּרְקֵן מִי שֶׁאֲמַר (ד' י: ט) מִתְחַלֵּל וּמוֹנֵה מִיִּד פִּירֵשׁ מִתְחַלֵּל וּמוֹנֵה
שֶׁמֶשְׁעֵי כְּפִי" שֶׁס: אִם דִּיאָמַר בְּשִׁמְיָו קֶאֱ וּמִאֵל עַד שִׁשְׁיָרָה שִׁבְיָא
קְרִבְנוֹתָיו וְיִבְיֵא"ל רַבֵּן הוּא. לְאַחֵר וְקֶשֶׁה לְרַשׁוֹ בְּיוֹם הַהוּא בְּיוֹם הַכֶּלֶם
קְרִבְנוֹתָיו: ת"ש מִדְּרַגְתִּי מִתְחַלֵּל וּמוֹנֵה מִיִּד. כֹּהֲלִי הֵק"ן שֶׁאֵלֵּי הַמֶּד
עַל מִתְחַלֵּל וּמוֹנֵה מִיִּד כְּמוֹ בְּסִפָּא שֶׁמֶת וּמוֹנֵה מִיִּד דִּהֵינּוּ
שֶׁשְׁעֵי שְׁכָרִי אֵינוֹ זָקוּק לְהִיבֵא קֶשֶׁה טוֹמַחָא ¹⁴ לְאַחֵר בְּרִשָּׁא עַד
לְקַמְיָ ¹⁵ וְלֵא קָמִי מִתְחַלֵּל וּמוֹנֵה מִיִּד כְּמוֹ בְּסִפָּא שֶׁמֶת וּמוֹנֵה מִיִּד דִּרִשָּׁא
עַד שִׁשְׁיָרָה וְיִבְיֵא"ל קְרִבְנוֹתָיו הַלְּהֵר וּמִיִּד רַבֵּן הוּא:

מבכות ופרעות. מפ' צגמ' [מלאי ייהו]: ב'ית הפרם. שדה

בַּעֲמֻמוֹ וּנְשִׁיחֵר שֶׁ עַל כִּשְׁעוֹרָה וְלִכּוֹ טוֹמָאָה אֵלֶּה מִדְּרָכֵי: **הַגּוֹלֵל** וְהַדּוֹפֵק. פֶּרֶשׁ"י צִפְ"ק דְּכַחוּצוֹת (דף ק"ז:) גּוֹלֵל זֶה שֶׁ צִּהֵּהוּ הַמֶּלֶכָה (חֲזוֹן עֵץ) עַל פִּי הַסֵּדֶה לְרִצּוֹת גּוֹלֵל וְדוֹפֵק מִשְׁמַע וְדוֹפֵק אֲבִימֵלֶךְ שֶׁנֶּעֱנֶה בְּזֶה וּנְצַמְקוֹס אֲחֵר מִפּוֹרֵשׁ צֶאֱזֹרִי:"

דִּיר מִגֵּלֶת עֲלֵיהֶן וְצִדֵּן אוֹר דְּלוֹה לִיֹּה לַחֲמֵי פִּסּוֹת מַחֲזִי לֹג דִּי אִלּוּ שֶׁנֶּחֱלַת שֶׁהֵן מַמְזֻלִּים (צֶאֱזֹרִי): **בְּרִילִים** הַנוֹגְעִים בְּכֵת. דִּי לִי יִמּוֹת דִּימִי גִבְרִי. פִּי נִיר שִׁמְנֵה מִקֵּלֶת וְנִכְרֹס וְנִטְרַע מִן יַמִּי גִמְרוּ דִּהִינּוּ מִן וְהִנֵּה נִרְפָּא הִגַּעַם מִן הַלְרֹעַ וּמִצֵּל לְפִוְרִים וּמִגֵּלֶת וּנְכַסֵּם צִמְחָהּ [גִּלְגַּל] וּבִשְׁמִינֵי מִצֵּל קִרְבּוֹת לְרַעְמוֹ וְאוֹתוֹ יַמִּים קִרְיִין יַמִּי סִפְרוֹ וְאִין [סִפְרוֹ וּגְמָרוֹ] לֵאלֹהִי מִנָּה סִפְרוֹ הִ"א אֶל יַמִּי גִמְרוּ דִּשְׁמִינֵי קוֹתֵר סִפְרוֹ וְלִכּוֹל לִמְיֹחַר אֶל גִּמְרוּ קוֹתֵר דִּל"פ מִנָּה נִסְפָּק מִינֵה צִמָּה [גִּלְגַּל] וְהַיִּנְדִּי גִמְרָה. אִלּוּ קִרְיִי אִמֵּי סִפְרוֹ וְאִלְמִים סִפְרוֹ דִּשְׁמִינֵי (הִוא לְרִירִי):

מִזְהָר [צ] צִמָּה מִשְׁמַע דִּלָּק קִלָּא וְאִלְמִים הַנוֹגְעִים צִמָּה דִּמְיִירִי צִבְלִי טִפְרוֹ דִּלָּין טַעוֹן הִואֵלֶּה] אֵלֶּה קִלָּא אֲשֶׁרֶלֶת אֲרִיבִיעִית דֶּס וּגּוֹלֵל וְדוֹפֵק:

וְאִינוּ
יָדָהּ מִה שֶׁכָּתוּב לַעֲלֵי בִּרְאשׁ עֲמֹד דַּאֲמִיר (ההגות הגר"א דפוס ורניא. ובלקוט הגר"א ל"ג מ"אפר
 [ס] צ"ל **לַעֲלֵי דַאֲמִיר** מִטַּמֵּה (ההגות הגר"א דפוס ורניא. ובלקוט הגר"א ל"ג מ"אפר
 ידו כהאל איירי אפי' באבר שאין עליו כשר כראוי ומכאז דאמינ'ם באהל ק"ו כגה
 קו' משמע בפירושו הרא"ש (הגר"א), וכלי כבתי' ו' ובכתיב: [ז] **צ"ל רבי הוּא** (הגה
 [ח] ונתן בזה שטען.) וכלי לעיל ח' ע"א: [ז] דפוי **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי**, וכ"ה בראשונה וכתב
 ול' ומני **רבי הוּא** כשנשתה ה'א דברייאח' חני **הל** דרבי **וְיָמִי** ח' ורש"י (הגה
 [טו] צ"ל דרומאנ (כ"ד): [טז] ק' הנהי' כספדמי' דרבי **וְיָמִי** ח' ורש"י (הגה
 ככמי, כ"ד): [ק] צ"ל כהנך (כ"ד): [קל] צ"ל **דַּרְשָׁא** דקתני עד שימרה ולא קתני
 קאז נמי **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור
וְיָמִי ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור **וְיָמִי** ספור
 דפוי' ואלה **רַבְעָה**, וכונתו רש"י (ג' ע"ב ד"ה רַבְעָה) ועוד: [קכ] אימ, ומגיה דפוי' יד' **וְיָמִי**
 כ"ד: [קל] אימ: [קלז] וחכירי הגיה שמה כבוד:

הפלאה. הלכות נזירות פ"ז

הרדב"ז (מב"י)

בספ משנה עז 153

באמ"ל. ומ"ש וכן אם טקן המה, מימרה שם. ומ"ש טקן את המה וכו' או שהקריב כשהוא חי וכו' שם בעניי דלא איפשיטא. ומ"ש וכן אם נטמא ברובע עלמות וכו', שם (דף נ"ג): צעי רמי דר חמא רובע עלמות השדרה וגולגולת מאי כי קתני חזי קב עלמות (היכא דליכא) משאר איברים אבל משדרה וגולגולת דחמירי אפילו רובע עלמות או דילמא ל"ש ולא איפשיטא. ומשמע לרבינו דלא מיעבא ליה אלא לענין אם האהיל עליהם אבל אם נגע בהם או נשאם פשיטא ליה דמגלה עליהם כמו שמבואר במשנה שכתבתי דאפילו עמם כשעורה הוא מגלה על מנעו ועל משאו:

ה כל אלו הי"ב וכו'. מבואר שם (דף מ"ט): במשנה. ומ"ש חוץ מן הרקב שאינו מטמא במגע צ"ג דלהלוי מלא מרוד רקב שגבלו במים אינו חבור לטומאה: ו וכן נזיר שנגע וכו'. בפרק כה"ג וזוהי. ומ"ש ואין עמם אחד מטמא בזהל: אבל אם נטמא וכו'. משנה פ' כה"ג וזוהי (דף נ"ד). אבל הסככות והפרעות וזית הפרס וארץ העכו"ם והגולל והדופק ורביעית דם ואהל ורובע עלמות וכלים הנוגעים במת וימי ספרו וימי גמרו על אלו אין הנזיר מגלה וזוהי בשלישי ובשביעי ואינו סותר את הקודמין (ומתחיל) וזוהי מיד וקרבן אין לו ויפרש שם רבינו ואהל ורובע עלמות אם שנגע בזהל המה או (ר"ל) האהיל על רובע עלמות. ומ"ש או מטה או גמל בירושלמי דמיר פ"ו ובתוספתא דלהלוי רפ"ט. ומ"ש או שנטמא בצדד מן החי או בצדד מן המה שאין עליו צדד כראוי מדקמיני גבי טומאות הנזיר מגלה עליהם אבר מן המה ואבר מן החי שיש עליהם צדד כראוי ממילא משמע שאם אין עליהם צדד כראוי אין הנזיר מגלה עליהם:

ז ובמ"ש אבל כל ימי הטומאה אין עולין לו במנין ימי נזירותו. שם (דף נ"ד): במשנה אמרו ימי הזב והזבה ימי ספרו של מזרע הרי אלו עולים לו ומשמע דוקא הני אבר ימי טומאת מת אע"פ שהיא מלאה שאין הנזיר מגלה עליהם אין עולים לו:

ח נגע באהל המת או בכלים הנוגעים במת וכו'. במשנה שכתבתי בסמוך ואהל וכלים הנוגעים במת. ומ"ש ויראה לי שדין זה המיוחד בנזיר טעמו מדלג אמרו כן אלא גבי מיר. אבל הוא דבר חומה שיהא הנזיר קל

השגת הראב"ד
*נגע באהל המת או בכלים הנוגעים במת וכו' ימי טומאתו בכלים מפנין ימי נזירותו. א"ל כל זה אינו כלום אלא מה שאמרו שהלדס כללים הנוגעים במת לטומאת שבעה לא אמרו אלא בחבורין חבורי אדם כללים וכלים אלא שלא בחבורין טומאת ערב:

שנטמא בכלי טומאת שבעה וזה בשלישי ובשביעי כמו שיתבאר בהלכות טומאת מת. וכן

אזכיר לנתינת רובע עלמות דעל אלו הרי הוא דלזין עמם כשעורה שלם מטמא במגע ונמשא וסותר הכל אבל לא בזהל אלא אם אין צו עלם כשעורה שלם כגון דלקחא אקמוחי שטחין דק אע"פ שיש רובע קב של עלמות אינו סותר אפילו כמגען וכמשאן ומתני' דקמיני ועל אהל רובע עלמות כגון דלא אקחא דלית בהו עמם כשעורה ומשום דלא פסיקא ליה לא תנייה ברישא וקמ"ל מתני' דאע"ג דלית ביה רובע הקב ובהם עלמות כשעורה לא מטמא בזהל ורבינו לא חילק ונראה מדבריו דאפי' אין בהם כשעורה מטמא במגע ונמשא וסותר את הקודמים ומאי דשייר ברישא תני בסיפא:

ח נגע באהל המת וכו'. שם במשנה אבל הסככות וכו' וכלים הנוגעים במת וכו' על אלו אין הנזיר מגלה וזוהי בשלישי ובשביעי ואינו סותר את הקודמים ומונה מיד וקרבן אין אלא שאשרא והני כלים לאו כלי מתכות הם שאם היו כלי מתכות הרי הם כחלל וסותר את הקודמים ומגלה עליהם הנזיר ורבינו מפרש כללים שנוגע בהם טומא טומאת שבעה ומשמע דאפילו בכלי מתכות איירי וזו מדקתם משמע דכלל כלים הנוגעים במת איירי והראב"ד ז"ל סובר דטומאה בחבורין טמא טומאת שבעה אבל שלא בחבורין טומאת ערב לבד וגם התוס' פירשו דאיירי בכלי שטף שאין בהם אלא טומאת ערב: ויראה לי שזה הדין וכו'. משום דלמחרתן בגמרא וכלים הנוגעים במת הני כלים בני הזאה וניהו בתמיה ומדפריך הכי בקמחא הוה משמע דבעלמא נמי לאו בני הזאה וניהו לפיכך הוה נזיר אלא לענין נזיר אבל בעלמא בני הזאה וניהו ויש ראייה לדבריו ממה שהשיב רבינו חיים כהן לר"ת שאמר דכל כלי מתכות הרי הוא כחלל והנזיר סותר וז"ל וזו בהדיא תניא בתוספתא דמסכת אהלות דקא חשיב התם ארבע טומאות במת כיצד כלים

משנה למלך

ז"ל ו או שנטמא ברביעית דם בו'. בפרק ג' מהל' טומאת מת כתב הר"י קורקוס ז"ל דלדעת הראב"ד על אהל רביעית דם מגלה וזכר תמה עליו שם:

ח נגע באהל המת או בכלים הנוגעים בו'. (א"ה) כחוב בהשגות כל זה אינו כלום כו'. ועיין במ"ש הרב המהרש"פ מהל' טומאת מת הלה (ג').

פגעו

מגדל עז

וכלים הנוגעים במת וימי גמרו וימי ספרו על אלו אין הנזיר מגלה וזוהי כלומר וגם אינו מזה בשלישי ובשביעי ואינו סותר הקודמין כו' הנה הפסיקא שלו משנה שלימה מוסכמת לדברי הכל וגם סדרת רבינו וגדולים הסמינו בדבריו ומכלל ר"י מסיפוט ז"ל ויש להם ראייה מדתנן ריש מס' אהלות ד' טומאים במת ג' טומאים טומאת שבעה ואחד טמא טומאת ערב כו' ומפרש לה במשנה שלישית דתנן ל"ז

הורפס מאתר אוצר החכמה

רקב הבא משני מחס' טמא ומתוך רבא התם שקברן זה צפני עלמו זה צפני עלמו והקריבו ועמדו על מלא מרוד רקב וכן נראה מדברי רבינו שכתב ועל מלא חפנים מרקב המה ולא כתב הבא ממח' אחד כי הנך: טחן את המת בו'. שם צעיר ולא נפסטה. עוד שם צעי רבא הקריב כשהוא חי וחזר ומת מהו ולא נפסטה. עוד שם צעי חוקיה שערו העומד לגלגל לפורן העומד ליגזו מי אמרינן כל העומד ליגזו כגזוז דמי או דילמא השתא מיהא מוכזבין ולא נפסטה. וא"ת למה השמיט רבינו צעית ר' ירמיה אם הקריב חד אבר וקא אחי דרך העקב וסלקא דמיקו. וי"ל דמילתא דלא שכיחא היא ומהאי טעמא השמיט כל הנך צעיי דשכתב זרע צעיי אשה מהו פירשה מהו עורו מהו כיחו ויניע מהו א"ל רב שמואל דר אהא לרב פפא ואל ס"ד כל הני דקאמר הוו גלגלין רקב דמטמא היכי משכחת לה דלשקיה מי דקליס וסבייה נשא ושלקיה צמי טבדיה ומשום דלא שכיח כי האי גוונא השמיט רבינו כל אלו הצעיות ומה שכתב צעית שערו העומד ליגזו וכו' משום דלצנעא לן כה"ג בדוכתא אחריתי:

ה כל אלו השתים עשרה טומאות וכו'. כל אלו שנייה במשנה כשהמה מונה שלשה בכלל ועל המה והם הנפל ורוב מנין עלמות או רוב בנין עלמות ומסיים בה ועל מנגע ועל משאן ועל אהלן ועל עמם כשעורה על מנגע ועל משאן אבל על אהלן אינו מגלה דעמם כשעורה אינו מטמא בזהל ואע"ג דתנן ועל מלא מרוד רקב ותנן בסיפא ועל מנגע ועל משאן ועל אהלן הרי על מנגע אשארא קאי ולא קאף על מלא מרוד רקב שריי אי אפשר ליגע בכליו כאשר כתב רבינו:

ז אבל אם נטמא בארץ העכו"ם וכו'. שם במשנה אבל הסככות והפרעות וזית הפרס וארץ העכו"ם והגולל והדופק ורביעית דם ואהל רוב עלמות וכלים הנוגעים במת וימי ספרו וימי גמרו על אלו אין הנזיר מגלה וזוהי בשלישי ובשביעי ואינו סותר את הקודמים ומונה מיד וקרבן אין לו ואמרינן עלה ואלו הן הסככות אילן המיסק על הארץ והפרעות היואלות מן הגדר וארץ העכו"ם אמרינן התם משום מני גזרו בה וכגון שזר צא"י וילא חוזה לארץ אינו סותר אבל אם זר צא"י וזא לארץ סותר הכל ומתחיל ומונה מירוחו צא"י. ואיכא למידק דתנן הכא דעל אהל רובע עלמות אינו סותר אבל על מנגע ועל משאן סותר ואמאי לא תני לה לעיל גבי הנך דסותר וכו' משום דלא מיתני ליה על אהלן שריי אינם מטמאין בזהל הרי מלא מרוד רקב אינו מטמא בזהל ומהי לה ועל עמם כשעורה ועל מנגע ועל משאן וליתני נמי על רובע עלמות על מנגע ועל משאן. וי"ל דסמך אהר דתני ועל אהל רובע עלמות ואע"ג דמדיוקא דרישא שמעינן ליה דמשמע חזי קב אין רובע קב לא אי לאו סיפא ה"א אפילו על מנגע ועל משאן לא להי

אינטריך לנתינת רובע עלמות דעל אלו הרי הוא דלזין עמם כשעורה שלם כגון דלקחא אקמוחי שטחין דק אע"פ שיש רובע קב של עלמות אינו סותר אפילו כמגען וכמשאן ומתני' דקמיני ועל אהל רובע עלמות כגון דלא אקחא דלית בהו עמם כשעורה ומשום דלא פסיקא ליה לא תנייה ברישא וקמ"ל מתני' דאע"ג דלית ביה רובע הקב ובהם עלמות כשעורה לא מטמא בזהל ורבינו לא חילק ונראה מדבריו דאפי' אין בהם כשעורה מטמא במגע ונמשא וסותר את הקודמים ומאי דשייר ברישא תני בסיפא:

ח נגע באהל המת וכו'. שם במשנה אבל הסככות וכו' וכלים הנוגעים במת וכו' על אלו אין הנזיר מגלה וזוהי בשלישי ובשביעי ואינו סותר את הקודמים ומונה מיד וקרבן אין אלא שאשרא והני כלים לאו כלי מתכות הם שאם היו כלי מתכות הרי הם כחלל וסותר את הקודמים ומגלה עליהם הנזיר ורבינו מפרש כללים שנוגע בהם טומא טומאת שבעה ומשמע דאפילו בכלי מתכות איירי וזו מדקתם משמע דכלל כלים הנוגעים במת איירי והראב"ד ז"ל סובר דטומאה בחבורין טמא טומאת שבעה אבל שלא בחבורין טומאת ערב לבד וגם התוס' פירשו דאיירי בכלי שטף שאין בהם אלא טומאת ערב: ויראה לי שזה הדין וכו'. משום דלמחרתן בגמרא וכלים הנוגעים במת הני כלים בני הזאה וניהו בתמיה ומדפריך הכי בקמחא הוה משמע דבעלמא נמי לאו בני הזאה וניהו לפיכך הוה נזיר אלא לענין נזיר אבל בעלמא בני הזאה וניהו ויש ראייה לדבריו ממה שהשיב רבינו חיים כהן לר"ת שאמר דכל כלי מתכות הרי הוא כחלל והנזיר סותר וז"ל וזו בהדיא תניא בתוספתא דמסכת אהלות דקא חשיב התם ארבע טומאות במת כיצד כלים

לחם משנה

ח נגע באהל המת או בכלים הנוגעים בו'. בגמרא (דף נ"ד): אמרו ה"נ מסכתא מדקמיני וכלים הנוגעים במת הני כלים בני הזאה וניהו והקשו שם בתוס' ולישני דהני כלים דהם כלי מתכות דאדם הנוגע בהם טמא טומאת שבעה ומירלו שם דע"כ לא מתוקמא בכלי מתכות דא"כ הנזיר מגלה דמרב הרי הוא כחלל אלא ודאי בשאר

ח נגע באהל המת וכו' ויראה לי שזה דין המיוחד בו' וכן יראה לי בו' עד מענין טירותו: כתב הראב"ד ז"ל כל זה אינו כלום וכו'. ואני אומר הפסיקא שפסק ר"מ ז"ל משנה שלימה היא פ' כה"ג וזוהי דתנן על אלו טומאות הנזיר מגלה וכו' וזוהי בשלישי ובשביעי וסותר כו' עד אבל הסככות הפרעות וזית הפרס וארץ העכו"ם והגולל והדופק ורביעית דם ואהל רובע עלמות

אבל באיסור יחדיו, דאיסור זה אינו איסור של תערובות. אלא איסור ללבוש כיחד צמר ופשתים, נוכל לומר דהצמר יבטלו בהפשתים ושוב לא הוי צמר ופשתים יחד; ובאיסור של שעטנז יודה הרמב"ם דמיד שנתערב נעשה חפצא של איסור של תערובות צמר ופשתים ל"ש ביטול. והכי מוכח מהרמב"ם עצמו דכתב שען צמר ופשתים יחדיו ועשה מהם לבדין הוי כלאים, ותקשה שיבטל ברוב, ומוכח דבאיסור של שעטנז גם הרמב"ם סובר דאין שייך ביטול, ויצויר לפי"ז שני הדינים של כלאים, דהנה באם נתערב חוט צמר בהרבה פשתים יחדיו ה' נתבטל ברוב, וצריך לדין שעטנז, ולכן צריך שיהי' ג"כ שוע טוי ונוז , דבלאו הכי אינם נקראים שעטנז, וצריך שני הדינים של שעטנז.

ומתורץ לפי"ז כל הקושיות דגם הרמב"ם סובר כהתוס' דישנו לאיסור יחדיו. וצריך להתירו שפיר לציצית, והיינו דקשרי רחמנא כלאים בציצית לדין היחדיו, וצריך לקרא דיחדיו לתוכף שתי תכיפות דהוא איסור חדש של יחדיו, והסוגיא שם בנדה מטעם יחדיו הרי בטל ברובו דמיירי בנתערב ואינו ניכר אלא צריך להתיר מטעם שעטנז, וע"ז קאמר הגמ' דמדאורייתא צריך שוטו"נ יחד, והכי הוי רק ארוג לבד ואסור רק מדרבנן ולכן מהני נתקי. והנה שם בנדה מקשה דלמא כ"א בפ"ע, ומתורץ כיון דאפקינהו בחד קרא צריך לכולהו. וברמב"ם כתב דאם שען ועשה מהן לבדין או טוה וארג ג"כ הוי כלאים ואי"צ לכולהו, וצ"ע מדברי הגמ' ונראה דהרמב"ם הכריח ששוע לבד או טוי לבד ג"כ הוי כלאים, דאם בתערובות של שוע לבד לא ה' נעשה עוד כלאים היינו תערובות של כלאים א"כ ה' נתבטל אז ברובו, ולא שייך לומר דהאריגה דבסוף יגרום שיהי' נעשה אז איסור, כיון דכבר נתבטל ואין כאן שוב תערובות של צמר ופשתים, וכמו"כ בטוי, והרי הכרחנו לעיל דעיקר הדין של שעטנז דכתבה התורה, הוא היכא דמטעם יחדיו ה' שייך ביטול, ומוכרח דבשוע לבד מיד הם נעשים חפצא של איסור של תערובות צמר ופשתים, ולפי"ז לא שייך שיבטלו דהרי תערובות זה זהו איסור, וצריך לומר דהא דקאמר הגמ' דצריך לכולהו, הוא דוקא דארוג לבד אין נאסר וצריך ג"כ לשוע או טוי דהרי שם בחוט הוי רק ארוג בלבד, אבל שוע וטוי לבדן והיינו או שוע או טוי לבדן ג"כ נאסרו משום כלאים.

והנה בדין תפירת עורות של רחילים שם ברמב"ם הקשה הראב"ד. והרי אסור מדרבנן משום נוז בלבד דאיכא בקשרים ואם מפני שבטל במיעוטו שבוש הוא וכי צמר ופשתים בטל, אלא משום דהוי ספק דרבנן ואין חוששין עיי"ש; והרי גם בנדה דמטעם יחדיו בטל ברוב ג"כ איכא איסור דרבנן מטעם נוז בלבד, והוא איסור של שעטנז דרבנן, וצ"ע גם הכא שיטת הרמב"ם דכתב דבטל ברובו אכן מטעם שעטנז יאסר מדרבנן וכקושית הראב"ד. ונראה דהרמב"ם יסבור דבעורות גם נוז לא הוי ואינו אסור גם מדרבנן אלא דבאיסור של יחדיו לא כתיב כלל דצריך שיהי' הצמר והפשתים שוע או טוי או ארוג אפילו לבדם ג"כ אין צריך דלא כשיטת התוס' שם בנדה עיי"ש, אלא דצמר ופשתים מחוברים אסרה התורה ללבשם ביחד, ולכן כתב דמטעם יחדיו בטל במיעוטו. ועוד נוכל לומר דגם הרמב"ם סובר כסכרת הראב"ד דמצד איסור דרבנן הוי ספיקא וספיקא דרבנן לקולא, אלא דקשה דהא הוי איסור דאורייתא של יחדיו ולזה לא מהני ספיקא, לכן כתב דאיסור זה בטל במיעוטו. (והנה הרמב"ם לא הביא בבגדי כהונה שהי' בהם כלאים אלא כאבנט בלבד) ודוק, ע"כ. הגר"ח זצ"ל.

ב ע נ י ו ס פ ק ט ו מ א ה ב ר ה " ל ו ס פ ק ס ו ט ה עה

הנה בעצם הך חידושה שחידשה התורה דספק כודאי, יש להסתפק אם הביאור הוא שחידשה התורה שמספק נחזיק את הדין כודאי, כגון בספק סוטה שמספק נחזיק שנבעלה ממש. וממילא אית לה דין של א"א שזינתה, או שחידשה התורה שמספק ניתנו עלי' דיני א"א שזינתה ודאי, אבל לא שזינתה ממש.

והנה יש להביא רא'י ממה דצרכינן תלתא קראי ונטמאה חד לבעל וכו' וחד לתרומה, ולכאורה ל"ל כל הני כיון דידעינן מ"ונטמאה" אחד דמחזיקינן לה לודאי נבעלה, ממילא כבר פשוט דאף לכל הני, אלא מוכרח מזה דאין הדין דמחזיקינן לה לודאי נבעלה אלא שנתנה עלי' התורה דיני סוטה, וא"כ דוקא אותן הדינים שכתובים בפרשה שם נתנה עלי' התורה דינים כודאי, ולכן בעינן תלתא רבוי' ואי לא נכתבה כל הני לא הוי ידעי', וכזה תלוי הפלוגתא דשני הלשונות בתוס', דתוס' פ"ק דביבמות ס"ל דמלקין בספק סוטה כיון דהספק כודאי, והתוס' פ"ק דסוטה ס"ל דאין מלקין כיון דאיתא הך עשה דונטמאה עיי"ש, והיינו התוס' יבמות ס"ל דהדין ספק סוטה כודאי הוא דנחזיק לה לודאי נבעלה, וא"כ מלקין כמו ודאי סוטה, והתוס' דסוטה ס"ל דהדין דספק כודאי הוא לא דנחזיק לה לודאי נבעלה, רק שיש לה דינים כודאי, והוא לדברים האמורים בפרשה אבל הלאו ד"לא יוכל וגו' אחר אשר הוטמאה" לא נאמר שם בפרשה.

והנה הרמב"ם ס"ל דספק סוטה אין מלקין, ומוכח דס"ל דאין הדין שנחזיק לה לודאי נבעלה. ולפי"ז יש ליישב מה שקשה על הרמב"ם שפסק בה' נזירות נזיר שנטמא ספק טומאה ברה"י שנותנין עליו חומרי טהרה וחומרי טומאה. ולכאורה מכיון דספק כודאי ה' צריך להיות ודאי טומאה. ולפי"ז אתי שפיר מה שנותנין עליו חומרי טהרה, והוא משום דבנזיר לא על כל הטומאות מגלח וכמו שכתב הרמב"ם מדלא כתיב לנפש אלא על מת בעינן טומאה מעצמו של מת, ולכן אם נאמר בספק טומאה ברה"י דנחזיק לודאי נגע היתה זה טומאה מעצמו של מת, וזהו באמת דעת ר' הושעיא בנזיר בירושלמי כמה דמשוי לי' לודאי, אבל ר"י פליג עלי' ולא משום דר"י לא סבר לי' הדין דספק כודאי בספק טומאה ברה"י. אלא משום דס"ל דהדין כודאי הוא רק דין טומאה שנתנה עליו תורה מספק, וא"כ זה דוקא לדברים האמורים בפרשה, אבל טומאה מעצמו של מת לא נאמר בפרשה, וא"כ בנזיר הוי ספק טומאה, דלגבי עצמו של מת ליכא דין כודאי ולא הוי אלא ספק אם נגע, והרמב"ם פסק כר"י. והנה בה' קרבן פסח פסק הרמב"ם דאברים שננטמו ספק טומאה ברה"י הרי אין הפסח בא בטומאה, ומשמע דהוי פסח הבא בטומאה ודאי אפילו שיאכלו ממנו טמאים, ובאמת בירושלמי איכא פלוגתא בתרווייהו בין בפסח ובין בנזיר אי הוי

טומאה ודאית או רק ספק טומאה, והוא בנזיר בפרק שני נזירים דאיפלגו ר' אושיעא ור"י, ויש לתמוה על הרמב"ם איך מזכה שטרא לבי תרי דבנזיר פסק כר"י שהוא רק ספק טומאה ובפסח פסק כר', אושיעא. ולפי"ז הרי ניחא דבפסח לא בעינן טומאת מת עצמו היינו טומאת עצמו של מת. אלא אפילו כל הטומאות, וא"כ לא גרע הך דין טומאה דספק כודאי משאר טומאות.

אלא דלפי"ז קשה דעת ר"י בירושלמי דמשוי פסח לנזיר. ונראה לומר עפ"י מה שפסק הרמב"ם בפ"מ מפסח בטבול יום דטמא מת אין שוחטין עליו את הפסח, וכתב עוד שם דזהו דוקא בטבול יום מטומאה שהנזיר מגלח עליו, וא"כ י"ל דמה דאיפלגו התם ר"י ור' אושיעא אי הוי כודאי או לא הוא רק לענין אי הוי כטבול יום מטומאת ספק ברה"י, ואז הוי נפ"מ אי הוי טומאה ודאית היינו מעצמו של מת או לא, ובאמת בזה יהי' הדין כר"י דטב"י דספק טומאה ברה"י אין שוחטין עליו את הפסח על מספק, אבל אינו מצטרף עם רוב הצבור לענין לעשות רוב טמאין, אבל הרמב"ם מיירי בטומאה ממש ואי"ז נפ"מ אף לר"י, דאף דלא הוי טומאה מחמת עצמו ג"כ אין שוחטין עליו וכמש"נ, ע"כ הגר"ח זצ"ל.

עו בדין צרת ערוה

הא דערוה. פוטרת צרתה מלהתייבם, יש לחקור אם הדין דהערוה היא הפוטרת את צרתה, או הצרה כשהיא צרת ערוה פוטרת את עצמה, דהיינו דהשם צרת ערוה, הוא דין ערוה לפטור מיבום, ובזה יבואר התוספות דף ל' ד"ה נאסרה: ור"ל דהנשואין הראשונים מפילין נפטרה הצרה משום שהיתה צרת ערוה, אבל לא נחשבה כאילו נפלה לפניו בחיי אשתו ונפטרה ממנו משום אחות אשתו, וע"ש ובזה מבואר דהערוה צריכה להיות נפטרת מדין כיון שנאסרה שעה אחת וזהו רק אם היתה אסורה בשעת נפילה, אז הוי' הדין כיון שנאסרה, אבל הא דאסורה בשעת נישואין מפילין, אין נפטרת אחרי דלא היה כאן נפילה, אבל הצרה היא נפטרת משום השם של צרת ערוה, דזהו דין ערוה לפטור, וכשהיתה בשעת נישואין צרת ערוה הרי היא פטורה למ"ד נישואין ראשונים מפילין. ולפי"ז הדין בשתי נשים אחת ערוה, ושוב נעשית נכרית שבטל איסורה בחיי בעלה, דהערוה יכולה להתייבם, והצרה תהיה פטורה אלא דהערוה תיפטר מדין צרת ערוה, למ"ד נישואין הראשונים מפילין, ובזה יבואר לב"ש צרת ערוה מתייבמת, והקשו בתוס' תתייבם ערוה גופא להטעם דאין איסור חל על איסור, ולא חל על איסור אשת אח איסור אחות אשה. ותירצו דאי פקע איסור אשת אח, אתי איסור אחות אשה וחילל הלכך לא פקע ודברים אלו בגמרא אליבא דר' שמעון, ופרש"י שם כיון דאי פקע איסור אשת אח, איסור אחות אשה חייל, ופוטרת אותה האחות אשה מדין ייבום, אבל צרתה אין יכול זה לפטור, משום דאף דאין עליה איסור דאחות אשה, אבל שם ערוה יש עליה, דהיא באמת אחות אשתו, ודי בזה לפטור אותה מיבום. דערוה פוטרת מיבום, אבל שתהא גם הצרה פטורה מיבום, שתהא עליה שם צרת ערוה שזה דין הפוטרת אותה, רק באופן שהיתה צרה לאשה האסורה באיסור ערוה. יש על הצרה שם צרת ערוה, שהיא ערוה לייבום. וכאן אין עליה שם ערוה, דהא לא חל עדיין עליה האיסור אחת אשה, אלא שהיא רק אסורה מטעם דאתי וחילל וזהו סברת ב"ש.

ולבית הלל מבאר התוספות לקמן דף ל"ב דכיון דהערוה נפטרת משום שם ערוה שעליה. אף שבזה השם אין יכול ליתן דין צרת ערוה בהצרה מ"מ הצרה נפטרת, משום איסור אשת אח שנעשה לאיסור ערוה, וזה האיסור נותן שם צרת ערוה להצרה, ואיסור אשת אח הוא הפוטרת אותה, וזהו שיטת התוספות, אבל בתוספות ישנים איתא דאחות אשה הוא הפוטרת צרתה לב"ה, משום שסוברים דהאיסור אשת אח אין יכול לפטור צרתה, ונ"מ לדינא לר' עקיבא דחייבי לאוין אינם מתייבמות, להתוס' תפטר גם צרתה כמבואר בכמה מקומות אף דאיסור הלאו אין לו שם ערוה לפטור צרתה, כיון דהא פטורה איסור אשת אח שלה פוטרת צרתה, ולהתוספות ישנים לא תיפטר צרתה.

ובזה יבואר דברי התוספות דף י' שכתבו ואפילו לא חשיב שיור לא דמי לאחות אשה, כיון שאינה אסורה משום אשת איש ואפילו אם נחשבה אשת איש, כיון שמטעם אשת איש אסור לבעול לו, לא דמי כיון דכשהיא אשת איש אינה אשת אחיו אינה פוטרת צרתה, עכ"ל. והיינו משום דעכשיו אין לה איסור אשת איש, ואין לה איסור ערוה שתפטר צרתה, משום צרת ערוה אבל שם ערוה יש עליה, כיון דמטעם אשת אח אסורה ליבעול לו וממילא היא פטורה וצרתה מתייבמת.

ואם תקשה כיון שהיא פטורה איסור אשת אח שלה תפטר צרתה, ע"ז מתרצים התוספות דמ"מ לא דמי דכשהיא אשת איש אינה אשת אח, וכ"ז שהיא אשת אח אינה אשת איש, דאין ב' איסורי ערוה בבת אחת, לכן לא משוי איסור אשת איש לאיסור אשת אח לערוה. האו"ש ביאור מחלוקת בית שמאי ובית הלל, דלבי"ש כשערוה נופלת ליבום, האיסור אשת אח נפקע, וחל עליה עכשיו איסור אחות אשה, שמתחילה לא חל משום דאין איסור חל על איסור, לכן היא ערוה לאחר מיתה, וערוה לאחר מיתה אינה פוטרת צרתה, אבל היא עצמה אינה מתייבמת, וב"ה סברי כיון דאחות אשה מיתלי תלי וקאי, אי פקע איסור אש"א אתי איסור אחות אשה, וחילל הלכך לא פקע והאיסור אשת אח פוטרת צרתה.

וכדברים האלה איתא ברמב"ן דף י"ג אלא דאין צריך לומר דהמחלוקת היא אם נפקע האיסור אשת אח או לא, דמה סברה יהא בפלוגתתם דמדוע לא יהא נפקע וכי במשכון אחיז ליה, ובהיפך אין לא תהא עליה איסור אשת אח כיון שהיתה אשת אח ולא נפלה ליבום. אלא כך הוא הדין דמדין הנפילה צריך להיות נפקע האיסור אשת אח. אבל אם יפקע יחול עליה איסור אחות אשה, ושוב תהא עליו באיסור אש"א. וממילא הדין דאין נפקע האיסור אש"א כיון דאם יפקע אפילו שוב צריך לחול, וכיון דאיסור אחות אשה המוכן לחול הוא המעכב, שלא תפקע האיסור אש"א. כמו שהקדמנו אף דבאמת אינו חל האחות אשה

סוטה דף כח

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות ז.

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) קדושין סה"ג (ב) עי' לקמן כב, (ג) ועי' סוטה ג, (ד) סוטה ג, (ה) [ועיין היטב ערוך ערך פמח א'].
(ו) ה"א (ז, ב), (ז) עי' חוסי' לקמן עה: ד"ה אבל
(ח) א"א, (ט) קידושין
יב, (י) עי' חוסי' לקמן
עמוד ב' סוד"ה א, (כ)
לעיל תרד"ה האומה,
(ל) [כדלמא קדושין סה"ג].

גליזן השי"ם

גמ' התם אונם הוה.
ע' יצמות לה ע"א חד"ה
לח"ה

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה ואב"א וכו'
ואור"י דהה"י דרבא
דבראון אינו רוב
גמור. ע"י פ"י ושו"מ
הרי"ב ש"ס ש"ע"ג וקדרי
טסה נדה יח ע"א
נמוס' ד"ה שליל וכו'
ודו"ק:

הגהות וציודים

[א] בכמה כת"י וראשונים
 נוסף קמ"ל דלשו"ה
אצטריה חתיכה
 דאצטריה תנינא וכו';
 דאצטריה כחמשה חמשה ראשונים
 וכו' **[ב]** ברש"י כת"י אלא
 וצ"ע ידי קינוה וסתירה
 (וע"י שטמ"ק); **[ג]** אלא
 ידע אם היה בד"ס אם
 אלא אבל זה ברור לו
 וכו' **[ד]** ברש"י
 (שכר"ה); **[ה]** כמנ"א
 נדצ"ל עדים; **[ו]** נדצ"ל
 דה"א אלא תפשוהו, וכי
 בכמה כת"י (באש"י)
 מהר"ם ש"ף
 וכו'; **[ז]** ג"ר רש"ל
 (גליון); **[ח]** נדצ"ל דה"א
 (לרור"ה)
 (באש"י); **[ט]** נוסף
 בלא בדפו"י, ודפוס ע"פ
 מהרש"ל (בדפו"י), וע"י
 חוס' הראש"י;

ליקומי רש"י

זהו אסור
בקרובותיה. לשוניה
עליה חמיקה לאסור
בהולאמו [קידושין סה.].

הַאֲמֹר פֶּתַח פֶּתַח מִצְאֵתִי. וטענת דמים אין לו כגון שהיא ממשפחת דורקטיו שאין להם דם בתולים כלקמן (דף י:) ואם שנאברה ממנו מפה ולא ידע אם היה דם אם לאו אבל זאת צריכה² לו שפתח פתוח מאל: נאמן לאברהם עליו. ואע"פ שאין הדבר הזה יכול להחבר אלף על פני לגבי נפשיה היו מהימן להשיב עליה חתימה דלאסורא³ אבל הטפסודה כחובתה לה מהימן: ואמאי. מיתסרסר עליה אפי' אי מהימנת ליה דנעלה: ספק תחתיו. משנחמסרה וינתה: ספק אין תחתיו. אלא קודם שנחמסרה וינתה: ספק באונס. ואנוסה שרא נאשט ישראל כלקמן (דף טז:) מוהיל לא נחמסה: באשת בן. שהאונס אסור זה הלכך חד ספק הוא: פחותה מבת ג' שנים. ועכשיו היא גדולה ופיתיה פיתוי ואינו אונס הלכך חד ספק איכא ספק אונס ספק רטון אבל ספק תחתיו ספק אין תחתיו איכא שאילו נעלה קודם לכן היו בתולים חזרים כלקמן במסכת נדה (דף מז:) פחות מכאן כנותן אצבע צעין שהדמעה יצאת וחזרת: מאי קמ"ל תנינא. שאדם נאמן על ענינו לאסור לו אם המתיר על פיו: הוא אסור בקרובותיה. צלמה וצתה ואחותה ושיניהו אנפשיה חתימה דלאסורא: והיא מותרת בקרוביו. שפיר אינה מודה בקידושין ונצטובה קידושין מוקמינן לה באומר קידשתי צפני עדים והלכו להם למדינת הים: הודאי קים איה. שקדשה: אב"ה. אימא מתוך שפעי היה ואינו צקי מיקס הוא דלא קים ליה כסבור שמתא פתח פתוח ואינו קן ולא מיתאסר קמשמע על: ופי אמר רבי אעזר הכי. דאשה מונה נאסרת

על פי צעלה: קינאו, שאמר לה אל חסמרי עם פלוני: ובתחירה,
שנצאו עדים שנסתרה עמו אחר קינאו: ובמעשה שדירה, דעת שפע:
ותסבירא, דהכי א"ר אלעזר מעשה שהיה מי הוה ציה קינאו: ועוד
מי אסבדון, על אוריה דלילו נאסרה על אוריה נאסרה אף על דוד
דקינאו לא (פסוקה דה: כז) כסם שאסורה לצעל כך אסורה לצעל:
היא אפי' קינאו, כלומר משום הא קושא לא תמחיה לרבי אלעזר:
הכי קאמר אין האשה נאסרת על בלעה אלא על עסקי קינאו ובתחירה,
במעשה שדירה, ממעשה דעת שפע אנו למדין כן שלא תהיה שם
קינאו ובתחירה ולא אסורה: עדים א"ר, בתמיה אפי' י' עדים שזינתה
שמה אינה נאסרת בלא קינאו והא כתיב (דברים ה) כי מנא זה ערות
דבר⁽²⁾ ועוד הא⁽³⁾ לא נאסרה אסורה: אין האשה נאסרת על בלעה
בד אחר, דליף (פסוקה דה: יג) דבר דבר ממנו: וקינאו ובתחירה,
אע"י ש' עדים שזינתה לא ויש עדים שנסתרה אחר קינאו: אפי' י' עדים
אחר, אפי' אין בטומאה אלא עד אחד נאסרת דכתיב (מגדל ב) ועד
אין זה ואמר מר (פסוקה ב: ג) כל מקום שנאמר עד הרי כפן שנים
וקאמר רחמנא עד אין זה תרי אלא חד והיא לא נתפשה אסורה
סרגלים לדבר שזינתה שהרי קינא לה ובסתרה⁽⁴⁾ ועד אחד משעיה
שהיא טומאה ומהשחא לא חקשי לך דרבי אלעזר דפתח דפתח
לנאסרה על עצמו כשני עדים דמי שהרי דבר ברור הוא לו
שנצעלה: מפני מה א"ר אסורה, על דוד שהרי עדים הרבה ידעו:

לומר דמוכת עץ לא שכיח דהא אמרינן באלו עשרות (לקמן י"ז) גא
 תליבו נמי חטוי' מיתעבין א"כ שכיח' ולפירוש ר"ח' דמוכת עץ פתח
 גמלי' בך כמו בצואת אונס ומדלא טענה אין להסתפק בכך: **וְכִי**
 ללא מהימן אפי' לטויה עליה חסידיה דאסורא לקש' ליה ממני' דה
 דבר שצוהו פסחא ממניס ופסי' ראה אדם שינתה אשתו רק שלא
 מידי' דקדשתיך בעדים פסחא דמקדש' בעד אחד אין חוששין.
 פסחא פסחא פרי' שפיר: **חִינּוּי** ובתירה אין עדים **אִם** הכי

מפני מה לא אסורה. פירש הקונטרס והלא אותו מעשה צעדים כמכחול בשפופרת שצפני בני אדם לא שמש וגראה לר"י 777 היה יודע צודאי שנצלה ואע"פ שעשה תשובה מכל מקום

האומר פתח פתוח מצאתי ב'י' פירש בקונטרס לטענת דמיס לא קאמר כגון שנאצדה המפה או שהיא ממשפחת דורקטי שאין להם דמיס ור"ה מפרש דצורת ומוכת עד אין להם דמיס אבל אין פתחו פתוח ויכול לטעון טענת פתח פתוח וקשה

לפ"ח דלמרי' באלו נערות (לחקן) :
והאמר רב זוגרת ונתנים לה לילה
וראשונה ומשני אי דקא טעין טענת
דמיס ה"י הכ"ז דקטעין טענת
פחה פתוח משמע דפתחה פתוח
ויש לה דמיס וי"ל דר"ח גרים
כגוראק ראשונה שהיה צפפרים
אזי דקא טעין טענת פחה פתוח
הכי נמי הכ"ז דקא טעין טענת
דמיס וי"פ והאמר רב זוגרת ונתנין
לה לילה הראשונה ומהלנין כי
הלילה דסם בתולים משמע דליכא
זוגרת דלית לה דס בתולים טובא
אס כן אזי אפשר לשום זוגרת שלא
יהא פתחה פתוח אפילו אין לה
דמיס וא"כ יש לה טענת בתולים
צפחה פתוח ומשני אי דקטעין פחה
פתוח ה"י הכ"ז לה טענת בתולים
הכ"ז דלית לה טענת בתולים צעננת
דמיס משום דליכא זוגרת דלמיה
כלין ומיהו צירושלמי" משמע לא
כפרי"ח דקאמר חסר ר' יונה צסס
ר' קריספא זוגרת כחצית פתוחה
של יין לישב דלענין דמיס קאמר
משום דקסם חצית פתוחה לעולם
יש זה יין שאין דרך לקסום חצית
ריקנית אבל חצית פתוחה פעמים
יש זה יין פעמים אין זה יין כן
זוגרת פעמים אין לה דמיס פעמים
יש לה ומשום דהא אין לה טענת
דמיס דפרי"ח ודלמרי' כפרק הא
על יצמחו (יצמות נט. יטס) פרט

לשגרת שכלו בחוליו: **לא** צריכה באשת בן. וא"ל ומוקמה
 לחזקתה שהיא כשרה לכהונה וימלא דללו מחמיו וימנה וי"ל דלדריבה
 איתא לן למימר דהשתא נפעלה דלוקמה לחזקת הגוף שהיה בחולו":
ואי בעית אימא באשת ישראל דקביא בה אביה קידושין פחותה
 מבת ג' שנים. וא"ל אחמי איכא ספק ספיקא ספק בלוס
 ספק ברינן ואח"ל בדרנן ספק כהנה קטנה ושמי קטנה אונס
 הוא כדאמרין נצטא על יצמתו (ספ ספ): וי"ל דשם אונס חד הוא
 ואח"ל ומוקמה בחזקת היתר לבעלה וי"ל דלדאנסא קלא אית לה כדאמרין
 בירושלמי^א [אונסא יט לו קול^ב] והשתא דלינא קלא הוי ליה רטון
 רוצא ומיעוט אונס ורוצא וחזקה רוצא עדיף^ב וא"ל אי"כ בספק
 רוצא נמי ספיקא דספק אונס כמאן דלייתיה דמי ולא נשאר אלא
 חד ספק ספק מחמיו וצטא לן שייך ללוקמה בחזקת היתר דכ"י
^א ואומר ר"י דהאי רוצא בדרנן אינו רוצ גמור אלא הוי מדרבנן
 ויהלכך במקום ספק ספיקא שרי ובמקום חד ספיקא חשיב רבנן
 רטון לגבי אונס רוצא ואשכחן כי האי גוונא גבי תיזוק שנמצא
 בצד העיסה (קידושין דף פ.) דלא הוי רוצא אלא מדרבנן ולהכי
 קאמר ר' יוחנן התם דלין שורפין עליו את התרומה וא"ל אחמי
 באשת כהן ובקיבל אביה קדושין פחותה מבת שלש לישראל איכא
 ספק ספיקא דלספק מוכח עץ ספק דרוסא איש [בצאש כהן אית
 לה למימר אח"ל דלינא מוכח עץ מי"מ ספק מחמיו ספק איש מחמיו
 ואשת ישראל אח"ל דלינא מוכח עץ ספק באונס ספק ברינן^א] ואין
 סומא שאין לה טענת בחולין מפני שנחצתה על גבי קרקע ופרץ
 סחוס אחי שפיר וי"ל דאם אימא דמוכח עץ היא הויה טוענת דלין
 אמר ר' אבהו הוי והאמר ר"א ב"י. מימה השתא דבעי למימר
 מה לשם קידשתיה אסור בקרובותיה וי"ל דסמיחא ליה למקשן דלין
 איה על עדים אלא היתה נאסרת עליו והלכך ממחתי^א לו קשיא ליה
 קדושין^ב אלא אהא דאמר ר' לעזור דלאקן בלא עדים לומר דמנא
 דלא אחא למעוטי על פי עצמו דכעדים דמי כיון דקיס ליה:

וזה ואין נראה דנהי דידוע לרבים הוה שהצילא לבימו' מ"מ לא ראו רש' וא"ת^ל דפתח פתוח כשני עדים דמי אמאי לא אסורה לדוד^מ כצו ואם היתה אסורה לו לא היה אותו צדיק לוקחה לו לאשה:

כל

עין משפט
נר מצוה

מו א ב ג מו פ"ח מהל'
 ארסורי מלאה ה' יא
 סמג לאון קטא טו"ש
 אר"ע ס' יא וסומ
 אר"ע א'
 מו ד מ"י פ"ט מהל'
 ארסורי מלאה ה' יא
 סמג לאון קטא טו"ש
 אר"ע ס' יא וסומ
 אר"ע א'
 מו ה מ"י פ"ט מהל'
 ארסורי מלאה ה' יא
 סמג לאון קטא טו"ש
 אר"ע ס' יא וסומ
 אר"ע א'
 מו ו מ"י פ"ט מהל'
 ארסורי מלאה ה' יא
 סמג לאון קטא טו"ש
 אר"ע ס' יא וסומ
 אר"ע א'
 מו ז מ"י פ"ט מהל'
 ארסורי מלאה ה' יא
 סמג לאון קטא טו"ש
 אר"ע ס' יא וסומ
 אר"ע א'

תוספות ר"ד

[illegible][illegible]

היינו רק היכא שמתקיים הדבר מדעתו, וכמו גירושין וקידושין שזדעזעו עושה הקדושין והגירושין והשילוח, וכן הוא הכא הא דזענין עדים הוא משום האדון שזדעזעו תליא מילתא אס לקדשה אס לא, ועל כן זענין עדים לקיום מעשיו, משא"כ משום דידה, דבאמת לא זדעזעה הדבר תלוי שמהיה מקודשת, אלא דזענין דעתה ומחשבתה משום דזללו הכי ליכא למעשה היעוד והקידושין וכש"ג, צוה לא זענין עדים כלל לקיומי מילתא, ונמצא דאין כאן עדות על הקטנה לקיומי מילתא, ואף דיסוד היעוד הא הוי דהיא נעשית אשמו, והוי עיקר העדות עליה, אצל לא צאו לקיים רק מעשיו של האדון, ועל כן שפיר מהניא עדותו וכמו בגירושין של קטנה¹¹. ולפ"ז ה"ה בחליצה דנתבאר דלא זענין לא דעת החולץ ולא דעת החוללת, ורק דזענין מחשבתו למעשה החליצה שלהן, וממילא דנפטרה היצמה, א"כ דומה למעשה הקטנה בהיעוד, דנתבאר דכיון דלא זענין דעתה ממנ, ע"כ לא זריכין עדים לקיומי מילתא, והרי גם החס בלא מעשה הקטנה ודעתה ליחא ליעוד וקידושין כלל, ומ"מ מעשיו קיימין בלא עדים, וה"נ בחליצה, כיון דלא זענין דעת, רק מחשבה הוא דזענין, והפטור ממילא צא, על כן מעשיהם קיימים גם בלא עדים, ושפיר קי"ל דחליצה בלא עדים הויא חליצה, ולא זריכין עדים רק לצורכי מילתא, והיינו כמש"כ בדעת הרמב"ם, וכסוגית הגמ' דפריך צינו לצינה מי ידענא, דהיינו רק לצורכי מילתא, וכש"ג.

אלא דזעיקר הך טעמא שכתבנו, דהא דזענין עדים זיעוד לקיומי מילתא הוא רק משום לתא דאדון, אצל לא משום לתא דידה, ומשום דכיון דלא זענין דעתה והקנאתה, ע"כ לא זענין גם עדים לקיומי מילתא משום דידה, זה אינו מוכרח, די"ל דכל שדין קידושין ציה ויש צו דין קנין, וכן כל דין פטור, נריך עדים לקיומא דמילתא¹², ולא תקשי הא דמהניא עדותן אף שהיא קטנה, ולדעת הרמב"ם הא אין מעידין על הקטן, די"ל דלזה הוא דמהניא הא דלא זענין דעתה והקנאתה דמשו"ה מעידין גם על הקטן, ומשום דהך דינא דאין מעידין על הקטן הוא רק היכא

דזענין דעתו, אצל אה"נ דהא דזענין עדים לקיומי מילתא הוא גם משום לתא דידה, וכן גצי גירושין דמעידין גם על הקטנה, דהוא ג"כ משום דמתגרשת בעל כרחה, י"ל גם כן דמ"מ הא דזענין עדים לקיומי מילתא הוא גם משום לתא דידה, אצל לא משום לתא דבעל לחוד, ונ"ע צוה. אלא דאס נימא כן הרי ממילא נסתר הוכחתנו דחליצה א"ל עדים מהא דאיכא מ"ד דחליצת חרש וקטן כשרה ואע"ג דאין מעידין על הקטן, ומעשה הרי י"ל דכיון דלא זענין רק כוונת חליצה ולא דעת, על כן מועיל זאת לענין זה דמעידין על הקטן, אצל אין ה"נ דמ"מ זענין עדים לקיומי מילתא. אכן מ"מ לא דמיא חליצה ליעוד, משום דזיעוד הוי מעשה קנין, משא"כ בחליצה דהפטור ממילא צא¹³, ועל כן שפיר י"ל דבחליצה לא זענין עדים לקיומי מילתא רק לצורכי לחוד, ומדלא הוזכר ברמב"ם כל הך דינא דעדים בחליצה, ש"מ הכי דקיום החליצה לא זענין עדים, וכן מדלא הוזכר עדים ציבוס, ואע"ג דאית ציה גם מעשה קנין, ש"מ דגם בקנין מ"מ כל שלא זענין דעתו נתקיים הדבר גם בלא עדים, ולא זריכין ציה סהדי רק לצורכי בלבד¹⁴. ומיושבים היטב דזרינו בדעת הרמב"ם, וכש"ג.

פ"ן ה"י אשה שזנתה תחת בעלה צראון ובעדים ומת קודם שיגרשנה ונפלה לפני יצם הרי היא פטורה מן החליצה ומן היצום וכן צרחה כאלו היתה ערוה על היצום מפני שטומאה כחוצה צה כעריות שנאמר והיא נטמאה, אצל סוטה שמת בעלה קודם שישקנה מי המרים או שאינה צת שתיא אלא צת גירושין ה"ז חוללת ולא מתיצמת, ואס היתה לה צרה הרי צרחה מותרת וחוללת או מתיצמת עכ"ל. והנה דצרי הרמב"ם תמוהים, מה שפסק דבסוטה ספק צרחה חוללת או מתיצמת, דמאחר דצודאי זינתה היא חשונה ערוה ופטורת צרחה, א"כ בספק זינתה הא הויא צרחה כדין ספק צרת ערוה דחוללת ולא מתיצמת, ונ"ע ג.

והנה ציצמות דף י"א, אמר ר"י אמר רב צרת סוטה אסורה טומאה כתיב צה כעריות וכו', ועיין בתוס' שם שהביאו

ביאורים

לחבירו, שהתורה קבעה כאן מעשה שעל ידו קונים ונקנים, ומעשה כזה צריך קיום בשביל לחזקו ולקבוע שאכן הוא יפעל את פעולתו. משא"כ חליצה שאינה מעשה שבין אדם לחבירו שעל ידו מפקיעים את הזיקה, אלא הוא מעשה מצוה שניתן ליבמה בינה לבין עצמה, וכשמקיימת מצוותה וחולצת חל היתר, על זה לא בעינן קיום, דלא שייך להצריך קיום במעשים איסוריים שממילא נגרים על ידם חלות קנין. כן נראה ביאור לשון רבינו, אלא דצ"ע לפ"ז, אם ההיתר ממילא בא אמאי בעינן כוונת החולץ להחירה, הרי החליצה אינה כלל מעשה המתיר אלא ממילא חל היתר, ולמאי בעינן כוונה להחיר. ויעוי' במנח"ח מצוה תקצ"ט שהביא מהחכ"צ שדן אם הכונה הנצרכת בחליצה היא כונת היתר או כונת המצוות, ולכאורה הדבר תלוי בהג"ל, דאם חליצה היא מעשה המתיר בעינן כוונה להחירה, ואם חליצה היא מעשה מצוה וההיתר בא ממילא בעינן רק כוונת המצוות.

14. כאן מוכיח רבינו מסתימת הרמב"ם דלא בעינן עדי קיום ביבום, דגם מעשה קנין א"צ קיום כל כה"ג שסיבת הקנין היא לא עשיית הגברא אלא המציאות של המעשה מצד עצמו. דהא יבום הוא מעשה קנין, והיינו שאין זה רק מעשה שעושה בינו לבין עצמו וממילא האשה נקנית לו אלא הוא מעשה שנתנה התורה לקנות בו את היבמה, ואעפ"כ א"צ עדי קיום, וע"כ הטעם משום דאין כאן עשיית גברא אלא מציאות של מעשה יבום היא סיבת הקנין. דהא א"צ דעת היבם והיבמה.

11. היינו דאע"ג דהם אינם עדי בירור אלא עדי קיום, מ"מ הקיום לא מתייחס כלל לקטנה דהיא רק היכי תימצא בעלמא במעשה המקום, וכמו שמעידים על גדול שהרג את הקטן דאין עדותם מתייחסת כלל לקטן.

12. היינו דעד כאן ביאר רבינו דלא בעינן קיום אלא רק היכא דהעשייה של האדם פועלת, דהוא זה שעושה את המעשה ובעינן לתת תוקף לעשייתו, ולכן בגוונא שעשיית האדם אינה הסיבה לחלות אלא עצם המעשה הוא הסיבה מצד עצם מציאותו, אין צריך לקיים. ובזה כ' רבינו השתא שאינו מוכרח, די"ל דכל כה"ג שהיא עושה מעשה שפועל קנין בעינן לחזק את המעשה הזה על ידי עידי קיום. דקיום לא נאמר רק על עשייה של האדם, אלא גם על כל מעשה שפועל דין, דהמעשה אין בו כח לפעול בלא עדים.

13. לכאורה כוונת רבינו בזה לומר סברא חדשה בהא דלא בעינן עדי קיום בחליצה, דאע"ג דכל מעשה שפועל דין בעינן עדים לקיימו גם אם א"צ דעת העושה, וכדביאר רבינו דבעינן קיום ביעוד גם מצד האמה, מ"מ עדיין יש חילוק בזה, דיעוד הוא מעשה שכל ענינו הוא לפעול חלויות בין אנשים, דהתורה קבעה מעשים מסוימים לקבוע על ידיהם דינים בין אדם לחברו, אבל חליצה אינו מעשה שכל מהותו היא לפעול היתר יבמה לשוק והפקעתה מיד היבם, אלא החליצה היא מעשה מצוה בעלמא, שמצוה על היבמה לחלוץ ליבם שלא רוצה ליבמה, וממילא היא ניתרת לשוק. ובזה חלוק יעוד מחליצה. דיעוד בעי קיום משום שהוא מעשה שבין אדם

זה, והך ללאיש אחר הרי הו' דוגמת מחזיר גרושתו וחיבי לאוין ועשין לזרותיהן מתיצמות, וע"כ גם בסוטה דינא הכי לזרחה מתיצמת.

והנה צפ"א מה' איסורי ביאה הכ"צ פסק הרמב"ם ו"ל, המקנה לאשתו ונסתרה וצא עד אחד והעיד שנטמאה והיה בעלה כהן וצא עליה אח"כ הרי זה לוקה עליה משום זונה וע"כ, והראב"ד חולק שם ע"ז וס"ל דלוקה משום טומאה ולא משום זונה, ולדעת הרמב"ם ז"ל דהא דאינו לוקה משום טומאה הוא משום דאין ע"א נאמן בדבר שזעורה, והא דהכא נאמן הוא משום דין קינוי, וע"כ אינו לוקה, כמו שפסק צפ"א מהל' גירושין דכל שנאסרה משום קינוי אין זה רק מלקות מד"ס.²⁰ הרי להדיא דהרמב"ם מחלקן לתרתי, דנאסרה משום זנות ודאי לוקה, ונאסרה משום קינוי אף דחשבינן לה לזדאי זינתה ע"י הע"א שמעיד שנטמאה אין זה מלקות,²¹ והיינו משום דחשוב ודאי רק מדין קינוי ולא ודאי זינתה, וא"כ דודאי נכון מה שכתבנו דלענין טומאה כעריות לגבי יצוס דלא מהני קינוי דיינינן לה כמו בלא קינוי, ואין אסורין על היחוד, וכמש"כ, כיון דצאמת הויין תרי גוויי איסורים. אלא דנראה דאפילו לדעת הראב"ד שם דלוקה משום טומאה ג"כ נכון כמש"כ, דכל זה לענין איסורה לבעלה דמהני קינוי אז שפיר מועיל הע"א גם למלקות, כיון דדינה דחשובה ודאי נטמאה, משא"כ לענין טומאה דכעריות האמור לענין יצוס דלא מהני זנה שפיר דיינינן לה כמו בלא קינוי, וכדחזינן דס"ל דאינו לוקה משום זונה, והיינו משום דס"ל דלאיסורה משום זונה לא מהני זנה הקינוי שיהא ע"א נאמן בזה, וא"כ הוא הדין הכא לענין יצוס י"ל ג"כ דכוותה דלא מהני על זה קינוי כלל, ודיינינן לה כמו בלא קינוי, ומיושב היטב דעת הרמב"ם, וכמש"כ.

הלכות נערה בתולה

פ"א ה"ו צא עליה ומתה ה"ז פטור מן הקנס שנאמר ונתן האיש וגו' לאצי הנערה לא לאצי המתה, והוא שחמות קודם שחטמו דדין עכ"ל. והוא מימרא דאצי בכתובות דף ל"ח ע"י"ש, אלא דקשה בזה דכתב הרמב"ם דדין זה אינו רק בקנס מהא דאיתא שם בסוגיא מילתא דפשיטא ליה לאצי מיבעיא ליה לרצא דבעי רבא יש גבר בקצר או אין גבר בקצר יש גבר בקצר ודכנה הו' אז אין גבר בקצר ודאציה הו', ומי מעברה וכו' אלא הכי קמיבעיא ליה יש גבר בקצר ופקע אז או דלמא אין גבר בקצר ולא פקע אז, מר בר רב אשי צעי לה הכי מימיה עושה צרות או אין

דעיקר איסורה הוא רק ע"י הקינוי, וכשפקע הקינוי ניתרת, וא"כ מכ"ש דלמא דלא מהני קינוי לכתחלה דהיא בהיתרה ודאי, וע"כ זהו דפריך הגמ' דמתצטע יצומי, כיון דלענין טומאה כעריות לא מהני קינוי, א"כ ממילא דהרי היא בהיתרה ודאי, ואין כאן ספק ערוה, והרי היא ראויה גם ליצוס, וכש"נ.

והנה צמס' בסוטה דף ה' שם הקשו על הא דדרשינן שם בסוטה שנסתרה שאינה מתיצמת משום דכתיב ללאיש אחר ולא ליצוס, דהא הא קרא בסוטה ודאי ע"י עדים כתיב דילפינן דבר דבר מממון בסוף גיטין ע"י"ש, ולפי מה שנתבאר י"ל, דשאני הך איסורא דלאיש אחר ולא ליצוס דמועיל ביה דין קינוי, וע"כ שפיר אמרינן כיון דזינתה אסורה ליצוס, א"כ הוא הדין בקינא לה ונסתרה דמיחשבה לזינתה אסורה ג"כ ליצוס משום דין קינוי, משא"כ בזה דטומאה כתיב זה כעריות דלא מועיל בזה דין קינוי, ע"כ ליחא רק בזינתה ודאי, ולא בקינא לה ונסתרה, וכש"נ. ויש להוסיף עוד טעם בזה,¹⁸ דשאני הך דינא דטומאה כתיב זה כעריות דהוא דין מסויים ציבוס שמהא חשובה כערוה, דמלבד דין האיסור שבה עוד יש זה דין נוסף מסויים לענין יצוס שמהא חשובה כערוה, וכדחזינן דמועיל וזאת גם לענין פטורא דחליצה וגם לענין לפטור לזוניה, ועל כן אין זה שייך לענינא דקינוי,¹⁹ משא"כ הך איסורא דלאיש אחר ולא ליצוס, כל עיקרו הוא מאיסורא דזנות, דכשם שאסורה לבעל כך אסורה ליצוס, וכדחזינן דדרשינן לאיסורא דיצוס בק"ו מאיסורא דבעל, וכדאיתא בסוטה שם צמותה לה נאסרה צאסור לה לא כ"ש, ונראה עוד מזה, דאיסורה לגבי בעל זהו גופא האסורה ליצוס, וע"כ שפיר מועיל הקינוי גם לגבי היצוס, ומשום"ה אסורה להתיצטע וחוללת ולא מתיצמת. **ובהבי** מתיצטע הא דאיתא בירושלמי פ"א דסוטה הל"ב, תני רבי אומר שלש טמאות אמורות צפרשה וכו' אחת לבעל ואחת לבעל ואחת ליצוס אמר ר' יוסי צי ר' זון מתני' אמרה כן ואם מת חוללת ולא מתיצמת, וצנא' הרי מצויר דילפינן זאת מקרא דלאיש אחר ולא ליצוס, אכן לפי דברינו הרי ניחא, דהך קרא דונטמאה דכתיב צפרשת קינוי אחי לאורויי על הך דינא דלאיש אחר ולא ליצוס דקאי על ודאי זינתה וכדהבאנו מהמס', ואחי הקרא דונטמאה ללמד דעל הך איסורא דליצוס מהני דין קינוי, וממילא דגם סוטה שנסתרה נכללת בזהאי קרא דלאיש אחר ולא ליצוס ואינה מתיצמת. ועכ"פ נתבאר דהא דמשני הגמ' דסוטה ספק אין זה טומאה הציאור הוא דאף ספק טומאה אין זה לענין יצוס, והא דחוללת ולא מתיצמת הוא משום הקרא דזינתה ללאיש אחר דדרשינן ולא ליצוס, וכמצויר בהסוגיא דסוטה שהבאנו, ולפ"ז הרי מיושב היטב פסק הרמב"ם דלזרחה סוטה מתיצמת ג"כ, כיון דטומאה לית

ביאורים

20. ד"ל שם בהי"ד: כל אשה שנאסרה על בעלה על ידי קינוי וסתירה אם בעל אותה מכין אותו מכת מרדות.
21. היינו דנחשבת לזונה ודאי לענין שכהן הבא עליה לוקה, וכמו ביאר רבינו להלן שם דאסורה לכהן באיסור ודאי מכת הקינוי וסתירה דנאמר בה איסור לכהן, וממילא כהן הבא עליה עשאה זונה בביאה זו ונחשבת הביאה עצמה לביאת זונה. ומ"מ חזינן דאינה נחשבת לזונה ודאי לענין לחיובה מלקות משום טומאה. וצ"ע מיניה וביה, דאם אסורה לכהן בוודאי אלמא דעשה הכתוב ספק בוודאי לענין זה, אמאי אינו לוקה עליה. וע"כ כנ"ל דעשה ספק בוודאי הוא איסור מחודש מפרשת קינוי וסתירה ואין

18. היינו מה הטעם שלענין דין טומאה כעריות שפוטור יבמה מחליצה אמרינן דקינוי לא גורם לדון דין זה בכל מי שקינא לה בעלה ונסתרה, ולענין דין שסוטה אסורה ליבמה אמרינן דהקינוי גורם דנדון בה חומרא זו לאסרה ליבם.

19. דיסוד הדין של קינוי וסתירה הוא שקינוי וסתירה מטילים עליה דין להחמיר בה באיסורים הנובעים מחמת הזנות, ודין זה שפטורה מיבוס אינו איסור הנובע מהזנות אלא דין נפרד שחל בה שם ערוה, וכדחזינן שזה פוטור גם מחליצה, וחליצה לא שייכת לאיסור זנות, דאין כאן איסור אלא פטור מזיקה. ולכן אין שייך לומר שמכת הקינוי חל בה דין טומאה כעריות,

דהקינוי מועיל רק לאיסורים הבאים מחמת הזנות עצמה.
חידושי רבינו חיים הלוי - רמב"ם / סולוביצ'יק, חיים בו יוסף דוב הלוי | עמוד 102 {743502}